

EESTI SKAUT

Eesti Skautide Ühingu ajakiri

juunikuu 2009

Tähemets

TAGAMETSAS

11.-18. juuli 2009

SKAUT

TÄHTEDE POOLE

Nskm MIKK LEEDJÄRV
Suurlaager „Tähemets“
juht

Elus on palju väärtusi, mida inimesed hindavad, üks hindab asju ühtmoodi, teine hoopis teisiti ja nii kujunevad inimestel erinevad väärtushinnangud.

Mõni inimene hindab kõige kõrgemalt materiaalseid väärtusi ja seda, et ikka palju raha oleks, mõni teine aga hoopis seda, et oleks pere ja kodu ja lähedased, keda armastada.

Praeguses maailma olukorras on skaudid oma väärtuste hindamisega väga heas seisus. Meie jaoks on ju oluline tegutseda, muuta maailma paremaks, sõltumata sellest, milline maailm just praegu on. Meie vaatame tulevikku ja püüdleme parema poole. Seepärast tuleb meil kõigil kõrgelt hinnata võimalust olla skaut. Skaut on ju „Alati valmis!“ ja alati valmis hädas olijat aidama.

Usun, et meie ümber on palju inimesi kes vajavad abi ja ka palju noori, kes on pidanud mõne huviringi tegevusest kõrvale jääma, sest vanema-

tel ei ole võimalik selle eest maksta. Skautidena peaksime sellistele noortele toeks olema ja pakkuma neile võimalusi meiega koos midagi head ja toredat teha. Selliselt tegevust pakku- des me ju ei taotle omakasu, vaid ai- tame leida tegevusi, mis aitavad meie kodumaal ka edaspidi hästi hakkama saada.

Ehk on see meie võimalus rääkida olulisematest väärtustest kui raha ja võimalustest, mis meid igapäev ümbritsevad, kuid mida lihtsalt ei nähta.

Kui kuidagi ei saa, siis kuidagi ju ikka saab!

PEATOIMETAJA VEERG

SkM LEHO MÄNNIKSOO
Eesti Skaut peatoimetaja

Tervitan meie ajakirja lugejaid ja loo- dan, et lugejaskond on aina kasvamas. Meie ümber on viimasel ajal aina jut- tu majanduskriisist ja rahvastiku iibe langusest ja krooni tugevusest, eurole üleminekust jne.

Muidugi ei saa sellisest teabest kõrvale minna ja ennast sulgeda vaid skautluse piiridesse. Oleme andnud töötuse ja sellega võtnud endale ko- hustuse jääda truuks isamaale, mis ka ei juhtuks. Nii toimis suurem osa meie Eesti vanema põlve skautidest, kellest veel mõnigi elus on ja seeniorskaudi- na edasi skautleb kuni surmani. Sealt on eeskujuga võtta. Pidagem meeles, et skaut on rõõmus ja naeratab raskus-

tele ning püüab nendest üle olla. Loo- dan, et kõik ei ole ka raskustega päris silmitsi ja lähivad Jüripäevale vastu rõõmsalt, et tähistada headuse võitu kurjuse üle, mida see päev endas kät- keb. Aga üldse, kas on meil tegemist riigi majanduskriisiga või mitte, skaut peab olema visa ja püüdlema nende eesmärkide poole, mida ta skaudiks saades on oma eluviisi harrastades endale võtnud.

Tuletagem siinkohal meelde meie liikumise rajaja Bi-Pi mõtteid raskuste ületamisest. Ta rääkis sellest piltlikult nii, et kolm noormeest väikeses paa- dis sattusid hädasohtlikesse vetesse, kärestikkude keerisesse, kust tavali- selt pääsemine on peaaegu võimatu või siis peab selleks lihtsalt tohutult õnne olema. See väike paat oli ainus lootus elule ja väikseimgi väärtus ja viga paadi juhtimisel oleks kindel hukkumine. Aga noored mehed juhti- sid paadi läbi kärestike ohtlike kivide keskelt siiski läbi. See kirjeldus pidi tähendama sarnasust võitlusega läbi elu. Seda õpetab meile skautlus, kui

me ikka täie hingega skaudid tahame olla. See tähendab sihikindlat suuna- valikut, olles teadlikud nendest ras- kustest ja ohtudest, milledega võime kohtuda nii skautluses kui täiskas- vanutena oma elupaati läbi kärestike juhtides.

Raske juttu kevade täies jõus olles? Aga näib, et sellist juttu ei aeta mit- te esimest korda, sest ütles ka Bi-Pi omal ajal: „Üks tubli kodanik kaalub rohkem kui kümme teiste kulul ela- vat iseloomutatut inimest ja ...üksainus poiss (muidugi tänapäeval ka tüdruk) võib olla määrava tähtsusega oma rahvale, ja see on ja jääb tõeks.“

Skautlus kasvatab iseloomu, sihi- kindlust, teovõimet, see on kindel ja selle väite tõestamisele võid ka Sina kaasa aidata, kui võtad kätte ja kir- jutad meie ajakirjas, et miks sa astu- sid skautide ridadesse ja mida sõna „skaut“ sulle üldse tähendab!

Toimetus jääb ootama huvitavaid ja sisukaid kirjutisi ka juhtumistest, kus on tarvis läinud skaudioskusi ja tõekspidamisi.

Ajakirja Eesti Skaut
Eesti Skautide Ühingu väljaanne

Toimetuse kontakt: Postkast 260, Tallinn 10503
ajakiri@skaut.ee

Järgmine number ilmub sügisel.

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid toimetada ja lühenda- da. Fotosid ja käsikirju ei tagastata. Ajakirja „Eesti Skaut“ toimetus tänab kõiki kaastöö tegijaid. Ootame uusi kaastöid.

MTÜ Eesti Skautide Ühing
Lembitu 7-40, Tallinn 10114
646 6530 või 5344 5171
info@skaut.ee www.skaut.ee

Esikaane foto: ESÜ arhiiv

SKAUTLUS – OMAMOODI VÜRTS ELLU

Skj KRISTIINA NIILER

Kohtusime Mikuga Tallinna vanalinna hurbases kohvikus, et rääkida sellest, kuidas tema skautluse juurde jõudis ja mis on teda selles köitnud nii, et ta on nüüdseks juba 13 aastat aktiivsete skautide ridades olnud. Tegelikult andsin ma talle telefonis kohtumist kokku leppides vaid mõned vihjed, millest temaga rääkida plaanin ja sellepärast oli ta veidi üllatunud, kui kokku saades „saladuseloori,“ kergitasin, aga mulle tundus, et siiski meeldivalt.

Tegelikult oleme Mikuga palju erinevaid teemasid lahanud aastaid tagasi Tallinn-Haapsalu maanteel, kui käisime koos pealinnast Läänemaal maleva staabi koosolekutel. Sellest on aga omajagu aega möödunud ja Miku elus on vahepeal palju asju muutunud. Vahva oli rahulikult jutustada üle pika aja.

A nagu algus

Miku esimene kokkupuude skautlusega oli eetserskaute kaudu 90. aastate alguses. Nimelt kuulus tema vanem õde Kullamaa gaidide salka ja kord laagrit pidades kutsus ta ka Miku koos sõbraga sinna osalema. Mikk mäletab, et laager oli põnev ja jättis hea mälestuse. Tol korral Mikust siiski veel tegevat skauti ei saanud.

Mõni aasta läks mööda kui toonane ja ka praegune Lääne Skautide Maleva juht

Esimesel koolipäeval.

Toomas Maarand, kohtudes Miku isaga, saatis talle kutse Veskijärve ääres toimuvasse skaudilaagrisse. Tegu oli 1995. aasta oktoobrikuuga, kui mõnikümmend poissi laagerdas metsas ja ööbis telkides, vaatamata esimestele väljas valitsevatele külmakraadidele. Sellest laagrist on Mikul eredad mälestused, sest seal toimuv oli

tema jaoks uus ja parasjagu ebatavaline ning ta leidis selles oma võlu, et jätkata.

Skautitootuse andmise aeg on Mikul täpselt meeles – 10. veebruar 1996, kui Haapsalus peeti Lääne Skautide Maleva talimänge. Ta kuulus tol ajal Kullamaa Kassikaku salka ja oli ühtlasi ka salgajuht. Ühest salgast kasvas 90. aastate lõpuks lausa 20-liikmeline poiste ja tüdrukute rühm, keda Mikk eest vedas.

Skautluse võlu

Skautlus toob Miku sõnul ellu seiklust ja tõmbab argipäeva rutiinist välja. Eredalt meenub talle näiteks see, kui ta esimesel Ämbliku koolitusel pea ees puu otsast alla hüppas ja ka tema esimene skaudilaager Veskijärvel. Meeles on ka salgajuhtide kool 1997. aastal, kui nad pidid öösel niinimetatud haavatud ohvitseri kanderaamiga peatuspaika toimetama 10-kraadises külmas. Vahvad on olnud üle kümneaastase traditsiooniga ekstreemsed sügisretked Läänemaal. Lihtsalt osalejana on Mikk seal olnud vaid ühel korral, järgnevatel korraldajana, aga põnevaid olukordi on ette tulnud alati. Näiteks oli ta üksi oma sinise bussiga matkapiirkonnas, kui kamp vastutegevuse noorkotkaid ta tinglikult pantvangi võtsid. Tegu oli päris eheda olukorraga. Mikk püüdis peita matkapunktidega kaarte ja mitte anda infot vastutegevuses olevatele noorkotkastele, kus nad võivad matkalisi kindlasti kinni nabida. Need on vaid mõned vahvad mälestused tema skautluses olnud ajast.

Mikk on jõudnud palju ka skautluses edasi liikuda. Peale selle, et ta on olnud Kullamaal rühmajuhth, on ta olnud ka ESÜ peastaabis infojuht. Mikk leidis, et tema puhul tabati väga hästi ära see moment,

Hmm, no küll jutustab ..., ons ses jutus iva ka?

ERNA matka staabiga ...

Väsinud, märjad, jalad ka ...

kus ta vajas uut väljakutset. Ta elu oli siis juba rohkem Tallinnas ja skautlemisest Läänemaal jäi ta paraku kaugemaks. Siis pakutigi talle ESÜ peastaabi infojuhi kohta, mille ta ka vastu võttis. See andis kindlasti tõuke jääda edasi aktiivselt tegutsema. Praegu on tema tähtis ülesanne vastutada eeloleva suurlaagri korraldustööde eest. Seega on Mikk hea näide sellest, kuidas läbi skautliku tegevuse saab ennast pidevalt proovile panna ja edasi liikuda järjest vastutusrikkamaid ülesandeid täites.

▶ Mis skautlus on andnud

Peale väljakutsete on Mikk skautlusest saanud hea kogemuse, kuidas olukordi loovalt lahendada, mõnikord ka esmapilgul kõige lootusetumas seisus, sest skaudijuhid ei anna ju kätte valmis lahendusi, vaid nendeni peab ise jõudma. Ja seda kogemust Mikk väärtustab.

Mikk tunneb, et on alati valmis ja sellest on saanud justkui harjumus. Kui keegi vajab abi, siis on ta alati võimalusel valmis abistama. Peale suurte asjade on ka väikesed harjumused, näiteks kanda kaasas taskunuga, mis mõnikord on olnud seltskonnas või olukorras päästerõngaks.

Tänu skautlusele on Mikul tõenäoliselt jäänud tugevam side ka Läänemaaga, sest peale selle, et tema vanemad elavad Kullamaal, on sinna tekkinud ja jäänud palju häid sõpru-tuttavaid tänu skautlusele.

▶ Hetkeseis

Hetkel on kõige aktuaalsem Miku jaoks eeloleva suurlaagri juhi roll. Miku sõnul on tema elus muutunud kõik peale skautluse, alates suurlaagri juhi koha vastuvõtmisest 2007. aastal – ta on vahepeal abiellunud, vahetanud töö- ja elukohta. Tema enda sõnul pole see kõik kokku alati lihtne, aga samas siiski teostatav.

Lisaks on ta ERNA matka staabis ja ESÜ avalike suhete töögrupi liige. Igal võimalusel on ta ka valmis läbi viima seiklustegevust. Ühelt poolt on vastutus suur, samas selline argipäevast väljatulek lisab elule parajas annuses vürtsi.

Hetkel tegutsebki Mikk rohkem ESÜ tasandil. Tegelikult tunneb ta vahel veidi puudust nii-öelda kohalikust tegevusest, sest Läänemaale jõuab ta järjest harvem. Tema elu on hetkel rohkem Viimsi-keskne. Kunagi tulevikus ehk on tal võimalus seal veel uus skaudiüksus luua.

Küsimusele, kui Mikk kunagi isaks saab, kas ta plaanib siis oma lapse ka skaudiks panna, oli tal kohe vastus olemas. Ta tahab oma lapse kindlasti skautlikus vaimus üles kasvatada. Ühtlasi saab siis tema laps kogeda seda lihtsalt skaudiks olemist, mida tema tegelikult kunagi päris kogenud pole. Kui tema skautlusega liitus oli ta kohe salgajuhhi ametis.

▶ Väljaspool skautlust

Peale selle, et Miku elus on olnud suur roll skautlusel, on seal ka palju muud. Mikk õppis Usuteaduste Instituudis usuteadust. Hetkel on ta olnud pool aastat Viimsi koguduse õpetaja ja tema vastutada on, et kogudus toimiks – ta viib läbi teenistusi ja leeritunde, aitab korraldada kontserte ning püüab uude rolli hästi sisse elada. Kogudusse kuulub umbes 140 liiget ja tegu on aktiivsete noorte inimestega kohalikul tasandil.

Mikk on ka palju oma elu jooksul muusikaga tegelnud ja laulnud erinevates koorides. Tal on huvi fotograafia vastu ja lisaks peab ta ka vahvat fotoblogi internetis, kus ma ikka vahel käin pilte vaatamas (seda võid teha Sinagi <http://piisake.blogspot.com>). Võimalusel ei ütle ta ära lumelauasõidust või mõnest ettevõtmisest, kus saab ringi sõita ja uusi kohti avastada.

▶ L-nagu lõpetuseks

Kui küsida, milline on Mikk, siis minu meelest võib teda kirjeldada kui otsekohest, usaldusväärset ja vahvat inimest. Ta on oma elus leidnud tasakaalu töö, eraelu ja hobide vahel. Ma arvan, et see on väga oluline, et elu tõesti ilus oleks ja see on asi, milles teda eeskujuks seada.

Mikk ja Triinu

▶ Miku abikaasa Triinu mõtted

Skautlusel oli Miku elus suur roll juba enne Triinuga tutvumist. Skaudid on Triinu jaoks eelkõige toredad, rõõmsameelsed, aktiivsed, abivalmid ja tahtmised täis noored inimesed, kelle jaoks on oluline üttekuuluvuse tunne ning kodumaa. Lisaks on ta kuulnud skautide põhimõttest – teha iga päev vähemalt üks heategu.

Triinu esimene kokkupuude skautidega tuligi koos Mikuga – Lääne Skautide Maleva jõuluüritusel. Meelde on talle hästi jäänud väikeste hundude lubaduse andmine. Triinu sõnul olid näod, kes teda ümbritsesid, küll võõrad, aga tunne oli hea. Tema meelest on armas, et skaudid võtavad uusi inimesi nii lahkelt vastu.

Triinu ei tundnud Mikku küll enne tema skaudiks saamist, aga usub tema väiteid, et skautlus on temast parema ja iseseisvama inimese kasvatanud. Skautlus süstib Triinu sõnul noorde inimesesse kindlasti palju enesekindlust ja tahet olla parem inimene. Triinu näeb ka seda, et Mikk ei suuda öelda „ei“, alati ulatab oma abistava käe, kui keegi seda vajab. Lisas ka seda, et kui Mikk tuleb mõnelt ürituselt tagasi koju, siis on ta saanud mõnusa positiivse laengu. Skautlus laeb ta akusid.

atki, aga ikka üksmeelsed ...

Ja ronida meeldib kohe väga ...

Valesti ei tohi suunda määrata, Mart piilub ja Deivis on kondiga kohe kõrval ...

RAKVERE SKAUDID TÄHISTASID KAELARÄTI-, BI-PI SÜNNI- JA EESTI VABARIIGI AASTAPÄEVA

Skj ANDRES LILLEMÄGI
Rakvere Skaudid

järel koos meie lemmik laulumängu „Paks pagar“, ja läksime sõbralikult arvutiklassi. Andres Lillemägi rääkis skautlusest, skautluse loojast sir Robert Stephenson Smyth Baden Powellist ja Eesti skautluse loojast Anton Õunapuust. Selleks oli ta koos Reine ja Urmasega valmis meisterdanud slaidiesitluse. Tänu ajalehes „Virumaa Teataja“ ilmunud artiklile külastas meie koondust ka vana skaut, või tegelikult, nagu ta ise üt-

AASTAPÄEV

Eesti Vabariigi sünnipäev 24. veebruaril algas osadele meie omadele vara, kell 05.15, sest Anni, Lyly ja Helari pidid kell 06.00 olema Haljala ristic, et seal koos infojuhi Sirjega suunduda Narva lipuvalvesse.

07.00. kogunesime hundudega linnusesse, et koos linnapea Andres Jaadlaga linnuse kõrgemasse torni Eesti riigilipp heisata. Kahjuks linnapea meiega koos torni ei

Autori fotod

Pannes kokku meie skautide tegevuskava, arvas hundujuht Agathe Pärma, et oleks kena, kui oma üksuses tähistaksime kaelarätipäeva ikkagi õigel päeval koos lapsevanematega. Samas annaksime hundudele võimaluse hundu lubaduse ja skautidele skaudi töötuse andmiseks meie linna sümboli Tarva juures. See oli hea mõte.

Nii leppisime kokku Rakvere Linnavalitusega rongkäigu korraldamises ja Rakvere Eragümnaasiumi direktor Anne Nõgu oli kohe nõus meie koondusega kooli saalis.

RONGKÄIK

Pühapäeval, 22.02.2009 kell 12.00 algas Rakvere Eragümnaasiumi koridoris koondus hundude, skautide ja lapsevanematega. Kooli saalis ei olnud kahjuks võimalik koondust läbi viia, sest elektroonika oli kogemata kütte välja lülitanud ja ei olnud erilist vahet, kas koguneda õues või saalis. Et siiski enne rongkäiku pisut sooja saada ja panna tähele, millest räägitakse, alustasime koridoris. Kokku oli tulnud meid ligikaudu 30.

Lapsevanemad said mälestuseks viimase „Eesti Skaut“ numbri ja hundud „Anton Õunapuu ja meie“, raamatu. Mängisime see-

les, alles hundupoiss Ülo Vasar. Koosviibijatele jättis härra jutt väga meeldiva mulje. Ta kutsus noori ikka tegelema skautlusega ja meenutas enda skaudiaega. Suur naerupahvakas kaikus klassis, siis kui vanahärra teatas, et segaste aegade kiuste on tema ikka veel hundu ja mitte skaut. Samuti vabandas ta koondusele hiljaks jäämise pärast, aga me kõik olime õnnelikud, et ta kohale jõudis. Ta ütles, et kohale jõudis ta tänu skauditarkustele, et vaatas, kuhu jäljed viivad ja jõudiski kohale. Seejärel kogunesime jälle koridoris ja meie rändurid õpetasid meile kõigile toreda laulumängu „Hai pere“. Tänu Annile asusid kõik skaudid ja ka mõned lapsevanemad rongkäigule koolist Tarva juurde.

Rongkäik algas kell 13.00. Kuna ilm oli küllalt tuuline, siis tegime Tarva juures koos lapsevanematega sissejuhatava laulumängu „A ram sam sam“ ja laulsime Eesti skautide hümnit. Seejärel andsid oma hundu lubaduse Marili, Karl-Alex, Marcus, Marvin, Jakob, Eugen ja skaudi töötuse Argo, Marge ning Marina. Pärast pidulikku sündmust suundusid rändurid ja vanemskaudid kooli, et arutada Rakvere Vallimäel toimuva Vastlapäeva tähistamist.

roninud, sest viimane osa oli raudredel ja linnapea loobus sellest sammust.

Agaga meie skaudid ju ei virise ja 10 minutiga olime tornis. Kell 07.32 kõlas kahuripauk ja hakkas kõlama Eesti Vabariigi hümn ja Jürgen ning Remi heiskasid meie riigilippu. Koos Rakvere Skautidega oli Rakvere tornis lippu heiskamas Kõrvemaa skaut Sander. Linnusesse olid kogunenud Lääne-Virumaa maavanem Urmes Tamm ja mitmed teised kohalikud kuulsused ning linnakodanikud. Rakvere Skautidest olid kohal hundud Jürgen, Remi, Artur, Kaspar, Merilin, Kevin ja skaudijuhid Andres ja Andzelika.

Samal päeval kell 13.00 algas Rakvere Parkali platsilt suur kelgurongkäik Vallimäele, et lasta kõige pikem liug ja nautida Eesti Vabariigi sünnipäeva ka tervislikult. Kohale oli saabunud rohkelt kohalikku rahvast aga ka külalisi. Kristiina Ojuland näiteks. Rakvere linna vastlapäeva viisid läbi Rakvere Skaudid, mängides rahavaga laulumänge ja korraldades võistlusi. Lõpuks lasime kõik koos kilel mäest alla.

Heia-hoo!

Ülemaailmse skautluse looja

Eelmine osa skautluse looja elust lõppes sellega, et Baden-Powellil algas uus, kaks aastat kestev seiklus eri maades taime- ja liblikaurijana. See eriala ei olnud juhuslikult valitud, vaid võimaldas luureandmeid edasi anda salakirjas, kus taimede lehed kujutasid maastikke ja liblikate tiivad kindlustusi, kahurite asupaiku ja kandsid muudki sõjalist teavet.

Raskeks ja ohtlikuks ülesandeks sai Stephe minema pühkida Aafrikas, Guinea lahe põhjaosas asuv paharetide pesa. Seda kanti iseloomustasid juba sellised nimed nagu Elevandiluu, Kulla- ja Orjarannik. Paarsada kilomeetrit Kullarannikust sisemaal asetsetes Ashantimaa. Seal oli olnud hirmuvalitsejaks naispealik, kellel oli 300 meest, kes olid kõik peadest ilma jäänud, kui naisel oli nendest villand saanud. Nüüd oli hirmuvalitsejaks tõusnud üks tema poegadest, alla 15-aastane Prempeh. Peata jäänud meeste hulgas oli olnud ka Prempehi isa.

Pojal oli omakorda juba 333 naist ja mõlemal, nii emal kui pojalt oli kombeks tuua inimohvreid oma jumalale. Ka müüsid nad oma alamaid orjadeks. See hirmuäratav olukord tuli likvideerida. Paik asus tiheda džungli peidus. Bi-Pi sai ülesande sooritamiseks vabad käed.

1895. aasta detsembrikuus saabus ta Kullarannikule 40 erikoolituse saa-

nud mehega. Ta tõi kaasa uue moe, kandes laiaäärelist Stetson-kaabut, mis oli cowboy mütsi mugandus ja Euroopas väga moodi läinud. Sellest sai ka Aafrikas nõutud peakate, sest kaitses hästi kogu pead kõrvetava päikesepaiste eest. Selle kübara järgi sai Bi-Pi kohalike elanike käest nime – Katankya. See tähendas meest, kes kannab laiaäärelist peakatet. Pole vist nüüd raske arvata, kuidas skaudid oma vormi juurde laiaäärelise mütsi said.

„Taime- ja liblikaurija” esimeseks tööks oli tee rajamine läbipääsmatus ürgmetsas, et sihini jõuda. Siin koges Stephe, et abiks olnud pärismaalased tundsid küll igasugust põimetehnikas keeruliste esemete valmistamise kunsti, ei osanud aga teha sõlmi sildade tegemisel puude kinnitamiseks. Ta kogus omale pärismaalastest abilised osavamate hulgast, kes kuulsid vandeendadana rühmitusse, mis osutas vastupanu türannist pealikule ja tema valitsemismoodusele. See oli end nimetanud nimega Krobos. Selle rühma juures algas poiste erikoolitus 10 aasta vanuselt ja Bi-Pi moodustas nendest 680- liikmelise eliitväe. Oma mälestustes nimetas ta neid hiljem ashantiskautideks. Briti vägedega liidetud kohapeal moodustatud eriväeosa nimetas ta nimega „Special Selected Scouts”. Nendega mindi siis teele ega kohatud vastutegevust. Ainsaks

vastaseks sai sellel teekonnal džungel. Nii läbiti 200 kilomeetrit läbi soode ja metsade.

Prepheed sai üllatuse, kui tema sissepiiramisest andsid äkki märku trummide hääled. Küla oli piiramisrõngas ja minna polnud tal kuhugi. Möödus kaks tundi, enne kui pealik alla andis. Bi-Pi oli täitnud järjekordse tähtsa ja ohtliku ülesande.

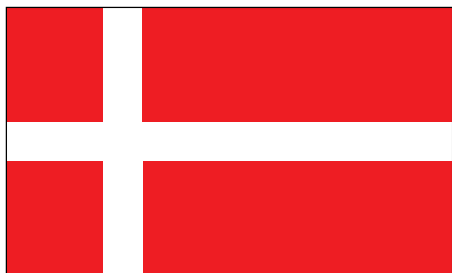
Selle loo lõpp aga oli üpris omapärane.

Prempeh pandi vanglasse. Bi-Pi aga nägi, et noor pealik oli võimas, terava mõistusega persoon, keda oli rikunud metsiku ema kasvatus. Ettenägelik Bi-Pi andis ta valgete kasvatada ja selle tagajärjeks oli, et aastaid hiljem sai Prempehist Kumasi linnapea ning 1919. aastal võttis ta Bi-Pi algatusel enda kanda Ghana Skaudiliidu asutajaliikme ja presidendi kohustused.

Inglise ohvitser Robert Stephenson Baden-Powell sai aga Ashanti retke järel juba 39-aastaselt kolonelleitnandi aukraadi.

Skm LEHO MÄNNIKSOO
Eesti Skaut peatoimetaja

TAANI LIPP

Skj Karolin Lillemäe,
skm Leho Männiksoo

Taani **rahvuslipp** e Dannebrog on punane, valge Skandinaavia ristiga, mis ulatub lipu äärteni (proportsioonid 28:37). See lipp on üks maailma vanimaid riigilippe. Esimene kirjalik mainimine lipu kasutamisest pärineb 14. sajandist. Dannebrogini nimi tähendas vana-taani keeles „taanide riiet“.

Taani lipu saamise lugu ja vapp on enamikule eestlastele hästi teada. Legendi järgi kukkus lipp 15. juunil 1219.a taevast alla, mille tõttu taanlased lahingu eeslastega Lindanise linnuse all võitsid. Kuni 1821 aastani oli ka Norra lipp Dannebrog (Taani-Norra liidu ajal), siis võttis Norra oma lipu. Kõikide Põhjamaade lippude kujundus põhineb Dannebrogil.

Taani **vapil** on kolm sinist sammuvat lõvi ümbritsetud südametega (vesikupu lehtedega).

Eesti vapi kujundus loodi Taani vapi põhjal, mille kasutamiseõiguse andsid Taani kuningad Tallinna linnale ja Eestimaa rüütelkonnale.

LIPU KOHTA ON PALJU LEGENDE:

Näiteks see, et Valdemar II nägi lahingueelsel õhtul veripunasesse loojanguisse joonistunud valget kreeka risti (kloostrikroonika). Ühe legendi järgi on aga arvatud, et tegemist oli halonähtusega, mis on küll imelik keskuse ajal, aga mitte võimatu. Halo on nimelt atmosfääri nähtus, mis tavaliselt tekib valguse murdumisel õhusolevates jääkristallides või peegeldusena nendelt. Halo vorme on mitmesuguseid. Kõige tavalisem on rõngas Päikese või Kuu ümber, aga ka püstsambad ja ristid. Kui Taani vägi oli kaotusseisus, tõstis kuningas silmad taeva poole abilootuses, siis võis ta siiski mingi ime kombel säärast risti näha punetava taeva taustal. Samas võis selline risti ilmumine ka eestlaste väge hirmutada. Üks legend räägib aga, et valmis lipp olnud peidus laevas ja kui asi täbaraks muutus, toodi see kui Jumala märk välja sõjaväe ette, et innustada mehi uuele võitlusele.

Legende on veelgi: kaotusseisus Taani kuningas palus härdalt jumalalt abi, mispeale langes taevast lipp,

taanlased suutsid end koguda ja eestlasi võita (kloostripärimus).

Taanlased võitsid tänu vürst Vislavi slaavlaste malevale Rügeni saarelt, kes eestlasi seljatagant ründasid (Läti Henriku kroonika).

1218 aastal andis lipu Taani ristisõdijaile Rooma paavst, kui kuningas Valdemar II käis sõjaretkeks küsimas õnnistust ja luba liita vallutatavad maad Taani kuningriigiga Eesti hertsogkonna nime all.

Taani Kuninga aia esisel terrassil on pronksist mälestustahvel, millel ristilipu taustal merel laev, kindluse kontuur ja otsekui taevast langev teine ristilipp, dannebrog. Kivi üleserval on lipu saamise daatum „1219.15–6“, allpool kahes keeles tahvli tellija „Dansk-Estnisk Selskab – Taani-Eesti Selts“, all servas daatum ja kunstnike initsiaalid „P.S“, „NEG“.

Taani mereskauteidega kohtumisel Tallinnas tuletasid nad eesti skautidele kohe meelde, et nende jahtlaeval lehviv lipp on pärit Tallinna all toimunud lahingust, aga legendi nad ei teadnud. Igal juhul lähendab see seik tänapäeval alati eestlasi ja taanlasi, kui nad kokku juhtuvad.

RIIKLIKUD PÜHAD TAANIS

Uusaasta 1. jaanuar

Vaikne Neljapäev 20. märts

Suur Reede 21. märts

2. ülestõusmispüha 24. märts

Püha Palvapäev 18. aprill

Kristuse taevaminemise püha 1. mai

Nelipüha 12. mai

Konstitutsioonipäev 5. juuni

Jõululaupäev 24. detsember

1. jõulupüha 25. detsember

2. jõulupüha 26. detsember

Rahvuspüha – 15. juuni lipupäev ja
Valdemari päev.

FAKTE:

Pindala: 43 094 km²

Rahvaarv: 5 447 100

Pikim jõgi: Gudenå 158 km

Suurim järv: 42 km²

Religioon: 83,3% luterlus

Riigivorm: konstitutsiooniline
monarhia

Riigipea: kuninganna Margrethe II

Saared: u 400 saart.

Metsa: 12%

Linnastumine 85%

Autonoomsed osad: Fääri saared,
Gröönimaa.

Jätkame katkendite avaldamist Robert Baden-Powelli skaudiraamatust „Scouting for Boys“.

VASTUPIIDAVUS

Tõlge skj Karolin Lillemäe

METSATEADUS (woodcraft)

on teadus loomadest kõike teada, need omandatakse loomade jälgi uurides, neile ligi hiilides ja luurates, et loomi nende loomulikus olukorras vaadelda, ning õppida erinevatest loomadest ja nende mitmesugustest harjumustest. Loomi kütitakse ainult siis, kui on vaja süüa. Ükski skaut ei lase looma ainult tapmise pärast, välja arvatud siis, kui loom on ohtlik.

Hea näide tapmis(himust) toimus Lõuna-Aafrika sõja ajal, kus oli käsk, et keegi ei tohi ühtegi looma tappa peale „jõhkrate metsikute kiskjate„. Üks sõdur siiski tappis kahjutu looma, nimelt lamba. Sõdur tahtis lambaliha, viis looma maja nurga taha ja hakkas täägiga liha lõikama. Kui ta just hoos oli, astus nurga tagant välja ohvitser. Sõdur teadis, mis käsust üleastujatega tehakse, aga ta ei kaotanud pead. Mees teeskles, et ei märka ohvitseri, lõikus armetut lammast edasi, samal ajal karjudes: „Ah, et sina tuled mind hammustama! Sa igavene „jõhker metsik kiskja„!

Kui loomi pidevalt nende loomulikus seisundis vaadelda, siis ei suuda neid enam tappa. Kogu jahispordi idee on oskus loomi jälitada, mitte neid tappa.

Metsateadus hõlmab lisaks loomade jälgede ja pisikeste märkide äratundmise ka nende tõlgendamist – mis tempos loom liikus, kas loom oli

hirmunud, kahtlusteta jne. Siis oskab kütt nii džunglis kui kõrbes tee leida, tunneb ära parimad metsmarjad, juured jne, et ise ellu jääda, samuti teab, mis on loomade eelistatud söögiks, et neid ligi meelitada.

Samamoodi tuleb see oskus kasuks ka tsiviliseeritud maades – linnades, kus tunned ära jala-, hobuse- ja rattajäljed, oskad järeldada, et kui parv lindede õhku tõuseb, siis keegi tuleb, kuigi sa teda ise ei näe.

Väikseid asju maas märgates võib leida esemeid, mida saad hiljem nende omanikele tagastada. Rakmete detaile märgates võid hobuse valesti pandud rihma või suuraua tekitatud valust päästa.

Inimeste riideid või käitumist märgates ning pannes 2 ja 2 kokku, võid märgata, kellel ei ole head kavatsused, seega kuriteo ära hoida, samuti oskad ära tunda, kes on mures, vajavad abi või kaastunnet – sellega täidad ühte tähtsamat skaudiseadust – aita ligimest (igal võimalikul moel, kuidas saad).

Skaudile on suureks häbiks, kui seltskonnas keegi enne teda ümbrit-

sevid asju märkab, ükskõik kui suur, väike, lähedal, kaugel, kõrgel-madalal see on.

Skaudiks õppides õpetati Kimile väikseid asju kiiresti meelde jätma, näidates talle kandikutäit kristalle mõneks hetkeks ja siis neid kirjeldama (kõik teavad ju Kimi mängu, lugu Kimist ilmub ka meie ajakirjas).

SÕJARETK (campaign)

Skaut peab olema harjunud looduses/väljas elama, oskama telki/hütti üles panna, lõkkekohta ette valmistada ja see süüdata, tappa, tükeldada ja valmistada oma sööki, oskama pikki palke kokku siduda sildade või parve jaoks, oskama nii öösel kui päeval, ka võõras riigis, teed leida jne.

Väga vähesed õpivad või praktiseerivad neid oskusi, kui nad elavad tsiviliseeritud kohtades, sest siis nad asuvad mugavates majades, magavad mõnusates voodites, nende söök tehakse neile valmis, ja kui nad eksinud on, küsitakse politseinikult teed. Kui need tüübid peaksid mõnesse kolooniasse sattuma või skautlikke tegevusi tegema, oleksid nad lootusetud kobakäpad.

Kõrvuta näiteks kriketimeeskonna kapten ja noor kolonialist rohtlas ja vaata, kumb hakkama saab. Kõrged keskmised hinded ja puhas flanell-särk ei aita siin. Ta on ainult hellik ja tõenäoliselt teda tõgatakse, seni kuni ta skaudioskusi õpib. Skaudioskused tulevad kasuks alati, ükskõik, mis elukutse sa omandad!

Vastlapäev ja Vabariigi aastapäev Eesti Vabaõhumuuseumis

Skj MONIKA OJALA
tutvustustoimkonna poolne peakorraldaja

Tänavu tähistasid Eesti Vabaõhumuuseumis Eesti Vabariigi aastapäeva ja vastlapäeva koos tavakodanikega ka paljud ESÜ skaudid. Tutvustusmeeskonna ülesandeks oli peakorraldaja sõnul sisustada peaaegu pool päeva programmist.

Päeva ametlik osa algas kella 11 paiku rongkäiguga kassamaja juurest Tuulikute mäele.

Rongkäigu ees sõitis hobune saaniga, selle järel lipud ja ilus suur roheline banner "Eesti Skautide Ühing". Lisaks skautidele astusid rongkäigu ridades tavakülalastajad – lastega vanemad ja vanavanemad, noored ja vanad – et tähistada seda tähtsat päeva üheskoos ja lasta üks pikk vastlaliug. Peale rongkäiku ütles avasõnad Vabaõhumuuseumi esindaja ja ETV võttis intervjuu mitmelt skaudilt. Sündmuse ülekannet võis näha ka 24. veebruaril ETV-s kella üheksastes uudistes.

Peale rongkäiku avati enamik tegevusi. Kolu kõrtsist üle tee asus roheline Ees-

ti Skautide Ühingu telk, kust oli võimalik minna Vihjete mängule. Mäng sisaldas kolme erineva pikkusega rada. Vihje sisaldas Vabaõhumuuseumi talu või koha nime, aga tähed oli segi aetud ja nendest olid uued sõnad koostatud. Näiteks sai Sepa talu juurde siis, kui järjestasid tähed õigesti vihjel "Pesa Laut", Nuki Saunikuõu oli vihje "Õuna kuusikuni", Orgmetsa pritsikuur "Romertgi kisas pruut", Nätsi tuulik "Suti tänulik" jne.

Nii lühikesel, keskmisel kui pikal rajal oli palju huvilisi ja ka neid, keda huvitas see, millega skaudid tegelevad ja mis vanuses üldse võib skaudiks saada. Vihjete mäng kestis terve päeva ja kell 17, kui algas Kolu kõrtsis simman, loositi võistkondadele välja auhinnad.

Külaväljakul, kus enamik külalisi vähemalt paar korda kelgutamas käis, oli võimalik skautide juhendamisel valmistada tokisaia ja juua kõrvale sooja teed. Erinevaid rahvalikke mängu aga sai mängida gaidide juhendamisel.

Tokisaia taigen keerutati puupulga ümber Külaväljakul asuvas suveköögis ja

samal ajal, kui lõkke kohal saia küpsetati, küsiti palju ka skautluse ja skautide ning muidugi saiataigna kohta. Tundus, et osalejatele maitses sai väga ja oma küsimustele said nad ka alati vastuse.

Kella kahest algas Külaväljaku kõrval asuval Tuulikute mäel liu laskmise võistlus, mida viis läbi ESÜ koolitusjuht ja tutvustustoimkonna juht skj. Valdik Kask. Mäe all liu pikkust mõõtis Madis Rahumägi. Naljakaid olukordi oli palju. Madis kommenteeris hiljem: "Palav hakkas kohe. Paar korda oleks jaladki alt sõidetud".

Eesti Vabaõhumuuseum peab iga aasta vastlapäeva ja Vabariigi aastapäeva erinevate tegevuste ja meelelahutusega. Gaidid on korraldanud vastlapäeva mängu juba mitu aastat koostöös muuseumiga. Esiimest aastat said ka skaudid võimaluse sellele toredale sündmusele oma panuse anda.

Lõpptulemusena oli veebruari viimane teispäev paljudele kindlasti lõbusam ja seiklusrikkam kui varasemad vastlapäevad.

Foto ESÜ arhiivist

VASTLAPÄEV – LIKUV PÜHA

Lühikese ülevaate vastlapäevast annab meile Eesti Vabaõhumuuseumi ekspositsiooni korraldaja Dagmar Ingi.

Läbi aegade on vastlapäeval maagiline tähendus olnud – just sel päeval lastud liug ennustas järgmise aasta linade pikkust. Tänavu langes see päev kokku meie Eesti Vabariigi aastapäevaga. Vastlapäev on liikuv püha, mis jääb alati noorkuu teisipäevale seitse nädalat enne lihavõtteid ja päev enne tuhkapäeva.

Kuna pärast vastlapäeva algas lihavõteteni kestev paastuaeg, tähistati seda rahvakalendri tähtpäeva uhkelt sealih söömise ja lõbusate tegevustega, millest tänaseni on populaarne pika liu laskmine. Kui praegusel ajal on liulaskmine vaid vahva ajaviide, siis meie esivanemate jaoks tähendas see ennekõike võimalust endale edukat majandusaastat ennustada. Nimelt, mida pikem

liug suudeti kas kelgumäel linakotil või palja tagumikuga linases särgis, hobuse saanisõitu tehes või lihtsalt jääl liugu lastes teha, seda pikemaks pidid kasvama linataimed, millest sai linast kangast valmistada. Liug pidi ka võimalikult sirge olema, et linataimed kõverateks ei kasvaks.

Ennustada ja head õnne tagada sai vastlapäeval aga muulgi moel. Seajalakondid, mis söömisest üle jäid, tuli kokku korjata ja sigadele viia. Kardeti, et kui teisiti talitatakse, ei püsi sead tuleval suvel koos. Kontidega sai ette näha ka meheleminekuga seonduvat. Söödud kontidele pandi nimed juurde ja kutsuti siis koer tupp. Kelle nimega kondi koer välja valis, see sai kositud. Ka tehti linapõllul tuld, kui lina ei tahtnud kasvada. Kombeks oli paiguti võõraste lammaste salaja pügamine, et teise pere lamba-

õnne rikkuda ja endale head kohtuõnne saavutada. Tagamaks head karjaõnne, asetati lauda läve alla mõni rauast asi, mis pidi pudulõjuseid kaitsma.

Omamoodi komme, mis ehk tänapäeva linnainimestelegi kasulikuks võib osutuda, on juuste lõikamine ja kammine vastlapäeval. Sellega tagati endale head tugevad juuksed kui hobusejõhvid.

Vastlapäev, nagu paljud talvised pühad, oli naiste püha. Siis tohtisid naised kõrtsi minna ning need, kes polnud veel mehele saanud, võisid kosjateegi jalge alla võtta. Ega poissmehed siis tohtinud ära öelda!

Nii et, hõissa vastlad!

Loe lisaks: www.folklore.ee/Berta

Loo toimetas skj LAURA ÕIGUS

Foto ESÜ arhiivist

TAGAMETSAST E

Skm KRISTJAN POMM

Käesoleva aasta suurlaager „Tähemets“, künnisel on igati paslik heita pilk varasematele suurlaagritele Tagametsas. Osalt tänu suurlaagritele sai Tagametsast ka skautlik püsilaagripaik.

Nimelt otsisid Eesti skaudid ja gaidid 1990. aastate alguses oma tegevuste korraldamiseks püsilaagripaika ja mõtetes olid nii Virumaa kui Pärnumaa, kus Matsirannas toimus suurlaager 1992. aastal. Enne 1995. aasta suurlaagrit räägiti võimalikest suurlaagri toimumiskohtadest Lahemaal, Võrtsjärve ääres, Saaremaal ja Kohtla-Järve kandis. Osa neist sai ka läbi sõidetud, kuid lõpuks jäädi siiski pidama Tagametsa, mida enne suurlaagrit olid laagripaigana kasutanud Suure-Jaani skaudid, eesotsas Tõnu Aavasaluga, kes oli ka esimene Eesti Skautide Ühingu peaskaut.

Alates 1995. aastal toimunud skautide suurlaagrist Tagametsas sai aina selgemaks, et just see siin ongi see kauaotsitud paik skautlikule püsilaagriks, mille teostegemisele aitas samuti kaasa üks suurlaager. Nimelt õnnestus 1998. aasta suurlaager lõpetada majandusliku kasumiga ja saadud summa 50 000 krooni eest sai järgmise aasta alguses soetatud Tagametsa Jahiloss, mille juurde kuuluva maa ostis Eesti Skautide Ühing välja järgneva viie aasta jooksul. Püsilaagri edasine arengulugu seondus paljuski ka edaspidi suurlaagritega, mis olid omamoodi verstaapstideks erinevates Tagametsa ettevõtmistes.

Olgu lisatud, et Tagametsas on ka enne meie suurlaagreid toimunud erinevaid noortelaagreid. Nimelt oli Tagametsa Nõukogude Liidus tegutsenud pioneeriorganisatsiooni laagripaigaks, kus osade laagrite juhtimisega oli seotud skautliku minevikuga Gustav Vilbaste. Tagametsa oli ka raadioamatööride laagrite toimumispaigaks ja 1995. aasta ettevalmistustöödel leidsime puude otsast traate, mille tähendusest saime teada alles laagri lõppedes, kui laagripaika tuli vaatama üks kunagisi laagrilisi, kes rääkis põgusalt Tagametsa

ajaloost selles valguses ja selgus, et puude otsas olnud traadid moodustasid nõ. laagri sidevõrgu.

Juulis 2009 ootab Tagametsa suurlaagrilisi juba neljandat korda.

SEIKU VARASEMATEST SUURLAAGRITEST

Olles olnud lähedal nii suurlaagrite korraldamisele kui ka Tagametsa arenguloole, siis jagamiseks ka paar seika ajaloost. Tegemist ei ole kindlasti kõige olulisemate faktidega vaid väikeste mäluksildudega, mis seda lugu kirjutades paberile said.

1995. aasta suurlaager toimus keerukal ajal, korraldustööd algasid ESÜ eelkäija Eesti Skautide Maleva ajal, laager toimus ESÜ asutamise järgselt, aga juriidilises mõttes registreerimise eelselt. Keerukat olukorda peegeldasid ka segadused laagri nime ja märgiga. Nimelt eeltööde ajal nimetati laagrit Eesti skautide suurlaagriks, kuigi laagrimärgile sai kiri ESM suurlaager (ESM-i kasutati Eesti Skautide Maleva lühendina). Viimasel hetkel muudeti laagri nimi ESÜ suurlaagriks ja nii sai see ka laagrimärgile pandud. Samas laagri kirjaümbrikule jäi eksikombel veel vana ver-

VARASEMAD SUURLAAGRID TAGAMETSAS

1995. a. „Tagametsa“, suurlaager, 15.–22. juuli. Osalejaid ligi 300 ja välisriikidest olid esindatud Ameerika Ühendriigid, Austraalia, Kanada, Rootsi ja Taani.

Suurlaagri juhiks oli skm. Tõnu Aavasalu.

1998. a. suurlaager „Metsaraamat“, 18.–26. juuli, tõi kokku 717 laagrilist. Lisaks Eesti skautidele ja gaididele tuldi Tagametsa kokku 11 riigist ehk siis Ameerika Ühendriikidest, Hollandist, Kanadast, Luksemburgist, Norrast, Rootsist, Saksamaalt, Sloveeniast, Soomest, Suurbritanniast, Taanist.

Suurlaagri juhiks oli skm. Kristjan Pomm.

2001. a. suurlaagrist „Hõimusild“, 14.–22. juuli, võttis osa 1030 laagrilist. Välisriikidena (11) olid esindatud: Ameerika Ühendriigid, Austraalia, Kanada, Leedu, Poola, Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa, Soome, Udmurtia.

Suurlaagri juhiks oli skm. Kristjan Pomm.

ENNE TÄHEMETSÄ

sioon (kujutatud allpool). Laagri avamisel ja muus suhtluses üritasime leida neutraalseid lahendusi ja nimetasime laagrit skautide suurlaagriks.

Suurlaagrid on ka omamoodi meeskonnatöö ja juhtimisülesande meistriks, sest kõigi suurlaagrite teoks saamine on sündinud tänu väga paljude lausa enam kui 100 inimese, vabatahtlike panusele, mistõttu ei ole võimalik kõiki tublisid suurlaagrite tegijaid praeguses ajakirjaloo esile tuua, sest ruumi kõigi kaaskorraldajate tegude kirjeldamiseks jääks lihtsalt napiks.

Mobiilside algusajal tuli Tagametsas telefoniga rääkimiseks ronida vaata et puu otsa ja ei aidanud ka erinevad lisaantennid. Levi oli ühes kindlas kohas ja kõige paremini sai rääkida laagrivärava juures tee peal. Mobiiltelefoniga meenub ka tobe õnnetus, kui 1998. aasta suurlaagri eel-laagrisse saadud kukkus telefon jöetamilt jökke kaladele helistamiseks.

Omamoodi sekeldustega seostub ka ilm ja Tagametsa. 1998. aasta suurlaagri eel oli nädalate pikkune vihmaperiood ja toonane laagripeaväljak, praegusest metsavendade ausambast teisel pool jõge heinamaal oli

nädal enne laagrit jäämas vee alla, sest jõgi hakkas ajama üle kallaste ja ehitatud sillad olid kui üksikud parved, keset järve. Eredalt on mees koos suurlaagri tegevusjuht Lea Koroneniga mõtlikud hetked seda kõike vaadates ja isekeskis visatud nali, et lippe tuleb heiskama sõita ilmselt paadiga. Tagavaraplaan, et kiirelt uus peaväljak uude kohta rajada oli juba idanemas. Õnneks vihm lakkas, vesi taandus ja laagri avamine toimus plaanitud paigas.

2001. aasta suurlaager jääb ilmselt paljudele meelde ka tänu sellele, et tormide tõttu tuli kogu laager, üle tuhande inimese, viia üheks ööpäevaks Tagametsast Kautlasse.

Erinevatest seiklustest, elamustest ja röömudest seoses suurlaagritega saaks kirjutada päris pika loo ja ehk kunagi õnnestub kogetut veel teistega jagada.

Suurlaagrid on kindlasti aidanud kaasa rahvusvahelistele suhetele ja kui 1995. aasta suurlaagris olid välismaalastena, lisaks võõrsil elavatele eestlastele, laagris vaid taanlased, siis aegade jooksul on välisriikidest osalejate arv aina kasvanud. Küllap mingiks ajaks on Tagametsas suurlaagris käinud skaute ja gaidid igast 2005. aasta suurlaagri avamisel laagriliste poolt loodud maailmakaardi servast.

Läbi aegade on suurlaagrid suutnud äratada ka Eesti ühiskonna ja riigimeeste tähelepanu – 1932. aasta suurlaagri avas riigivanem Jaan Teemant, 1992. aasta suurlaagri Matsirannas tollane peaminister Tiit Vähi, 1995. aasta suurlaagrit külastas kaitseminister Andrus Öövel, 1998. aasta suurlaagrit Riigikogu esimees Toomas Savi, Tunne Kelam ja veel mitmed teised Eesti riigimehed, 2001. aasta suurlaagri avamisel osalesid peaminister Mart Laar, Riigikogu liikmed Mari-Ann Kelam, Tunne Kelam, Liis Klaar ja Arnold Rüütel, laagrit külastasid haridusminister Tõnis Lukas, siseminister Tarmo Loodus jpt. 2005. aasta suurlaagri patrooniks oli tolleaegne EV president Arnold Rüütel, kes ka ise koos abikaasa Ingrid Rüütliga laagrit külastasid.

Meeldejäävaks sündmuseks seoses 1998. aasta suurlaagriga „Metsaraamat“ on see, et tolleaegne Eesti Vabariigi president Lennart Meri ei saanud paraku ei laagrisse külla tulla, küll aga saatis laagri avamisele

oma sõbra, kunstnik Ants Viidaleppa, kes luges ette presidendi tervituse suurlaagritele ja teatas, et president kinkis 10 paremale laagrilisele auhinnareisi Tallinna lähemale miinilaeval „Olev“, kus ka 10 paremat päev pärast laagrilõppu ära käisid. Enne laevareisi võttis meid vastu mereväe ülem Jaan Kapp, kes vahetult enne meie ruumi sisenemist lõpetas telefonikõne Lennart Meriga, kes soovis isiklikult veenduda, et oleme ikka kohale jõudnud ja meile head merereisi soovida.

Ühe mälestusega seondub ka järgmine suurlaager aastal 2001 ja president Meri. Taaskord ei saanud president ise laagrisse tulla, aga laagri järgselt oli võimalus koos Kanada esindusüksusega, skm. Enn Kiilaste juhtimisel ja koos väikese ESÜ ja EGL liikmetest esindusega külastada presidenti tema kodus Viimsis Armuneemel.

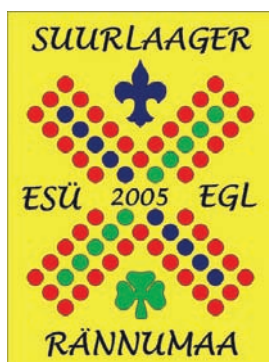
SUURLAAGRITE AJALOOST

Suurlaagrite traditsioon sai Eestis alguse 1926. aastal, kui toimus 1. Eesti Skautide Maleva suurlaager Piritall. 1933. aastal toimus 1. Eesti Gaidide Maleva suurlaager Narva-Jõesuus. Kuni skautluse ja gaidluse keelustamiseni aastal 1940 jõuti pidada kaks gaidide ja kolm skautide suurlaagrit. Skautlus ja gaidlus taastati Eestis 1988. aastal. Taaselustati nii Eesti Skautide Malevi kui ka Eesti Gaidide Malevi ja loodi ka kaks täiesti uut skautlikku organisatsiooni – Eesti Eetserskaute Ühendus ja Eesti Gaidide Ühendus. Seoses skautlike/gaidlike organisatsioonide rohkusega toimus EV taasiseseisvumise järgselt ka mitmeid erinevaid suurlaagreid, mille kronoloogia on toodud allpool. Tänapäevaks on Eesti skautlus saanud ühtsemaks – gaidid on koondunud Eesti Gaidide Liitu ja skautid Eesti Skautide Ühingu ning alanud on kahe organisatsiooni ühinemisläbirääkimised.

Oma seos skautide ja gaidide koostöö arenguloos on ka suurlaagritel ja esmakordselt Eesti skautluse ajaloos korraldati skautide ja gaidide ühine suurlaager 1998. aastal. Kõik järgmised suurlaagrid Tagametsas on olnud korraldatud skautide ja gaidide ühistööna.

Suurlaager on üks skautluse suurpäevadest.

Kohtumiseni suurlaagris!

2005. a. suurlaager „Rännumaa“, 23.–30. juuli, osalejate arv ulatus 951, nende seas 12 välisriiki: Ameerika Ühendriigid, Austraalia, Iirimaa, Itaalia, Kanada, Kreeka, Leedu, Prantsusmaa, Rootsi, Sloveenia, Soome, Suurbritannia. Suurlaagri juhiks oli skm. Siimon Haamer (ettevalmistusperioodi alguses skm. Heikki Mutso, kes hiljem jätkas suurlaagri abijuhina).

Tähti on taevas nagu metsas puud või tegelikult ju veelgi rohkem ...

Juba 11.–18. juunil toimub Tagametsas neljas Eesti Skautide Ühingu ja Eesti Gaidide Liidu ühine suurlaager. Tulemas on ligi 1000 laagrist nii Eestist kui välismaalt.

Külasta ka
www.suurlaager.ee

LAAGRI TEGEVUSKAVA:

Esimesel päeval ehitatakse all-laagrid üles ning toimub ka pidulik avatseremoonia suure avalõkkega.

Teisel päeval toimuvad oskusvõistlused Halli Hundi jooks, Gaidiralli, Kriimsilmatrall ning Suur Viktoriin. Samuti on all-laagrites tutvumisõhtud.

Esmaspäeval algavad tegevused kuuel planeedil, millest iga päev saab (vastavalt vanusele) kahte külastada. Õhtul avatakse salapärane Mängumaailm.

Teisipäev on matkapäev ning õhtul all-laagrites lõkkeõhtu.

Kolmapäeval taas tegevus planeetidel, õhtul toimub Suurlõke.

Neljapäeval jällegi planeetide avastamised, õhtul saab läbi teleskoobi taevaavarustega tutvuda.

Reedel toimub laat, sportmängude finaalid, pärastlõunal lõputseremoonia ning õhtul disko.

Viimasel päeval pakime asjad kokku ning kojusõit.

Laagri jooksul toimuvad veel Metsakirik, Kajaka salga ja Metsamärgi kokkutulek, näitus „20 aastat gaidluse ja skautluse taastamisest Eestis“, masterite ja gaidrite lõuna ning BP jalajälje avamine.

Iga päev algab lipuheiskamisega ning viiel päeval saab osa võtta sportmängudest.

Üles on pandud 60 huvitavat tegevuspunkti, mida on valikuliselt võimalik külastada. Samuti saab tutvuda Elava Raamatukoguga ning nii laagrit alustab ja lõpetab muusikal „Tähtede poole“.

24-TUNNI MATK

Matkapäeval on kõigil üle 18-aastastel võimalik osaleda 24-tunni matkast, mis koosneb jalgsi-, kanuu-, jalgrattamatkast ning orienteerimusest. 24 tunni jooksul saavad 5-liikmelised meeskonnad end proovile panna ka erinevates kontrollpunktides (registreerimistähtaeg 1. juuni!).

TÄHEVÄLJA LAAT

Traditsiooniliselt toimub laagris ka laat, seekord nimega „Tähevälja laat“, mis vajab ka üksustelt/osalejatelt ettevalmistust (teata oma ideest: programm@gaidid.ee).

KÜLALISTEPÄEV

15. juulil on laagris külalistepäev. Kõik lapsevanemad ja muidu huvilised saavad osa võtta tegevusväljadel pakutavast. Samuti korraldatakse ekskursioon, et tutvustada laagriala.

Kohtumiseni „TÄHEMETSAS“!

meenutusi, ootusi

Hõimusilla laagrist mäletan: tormi, köök oli põhiline, kuidas üks pühavaimukas kartuli kuue nõoahoobiga ära kooris – ise ei näinud, teised rääkisid. Aga köök ja söömine oli põhiline. Kui suurest telgist süüa sai, pidid natuke natuke ootama ja kui ise pidid tegema, pidid veel kauem ootama.

Aaa, nii oli ka, et nõõridelt pidime lendlevad asjad ära koristama ja kõik, mis niisama heljus. Siis keegi tark teadis rääkida, et seda tuleb sellepärast teha, et President tuleb... tegelikult oli vist põhjusiks tuul ja torm jms.

Igasuguseid asju tuleb meelde, aga Emotsionaalne oli!

Marta

Ei lähe kunagi meelest, kuidas oli Hõimusild suurlaagri esimene päev ja kõik läksid sööma. Järjekord oli üle silla. Mina röömsalt lehvitasin siis jõe ääres ja järgmine hetk naeris terve see söögirivi, sest Monza kukkus mõnusalt jökke oma suure lehvitamisega.

Samuti ei lähe meelest, kuidas laulsin/sõnasin 30 minutit järjest avatseremoonia kogunemise ajal „rahvas koguneb, rahvas koguneb...”

Kuna kahjuks ei saanud eelmises suurlaagris osaleda, ei jõua selle aasta suurlaagrit ära oodata!

Monza

Suurlaagreid on vaid üks, kuid suvelaagreid on seljataha nii 8 tükki. Meelde jääb alati see, kellega sai laagris koos oldud, need lollused, mida kollektiivselt korda sai saadetud. Loomulikult jääb laagritest lahkudes alati kurb tunne, kuna ometigi on meeldiva seltskonnaga koos hea aega veeta.

Ma loodan, et suurlaagri ajal on Eestis ilmad ilusad. Seekord võiks ökoskautide VSK grupp selle matka ka ära lõpetada. Küllap sellest laagrist niipalju loota ei ole, kui 2011. a. Rootsist toimuvast laagrist, kus saan väga paljude tuttavatega kokku, kellega tutvunud just läbi skautide ülemaailmse võrgu.

Kristjan

Kahjuks olen käinud vaid ühes suurlaagris, meelde jäi palju (tore seltskond, mõnus kaunimatk, huvitavad tegevused jne) ja ootan seda, et kõik laabuks sujuvalt ja probleemideta. Päikest ootan ka!

Paula

Käinud kahel viimasel. Hõimusillas oli üks tore seik. Keegi köögist tuli ökodes küllasse ja istus lõkke ääres õhtul mingi 22:00 ajal. Tal oli raadiosaatja ja järsku kostus sealt kutsung tehnilisele (Ille Maidre). Öeldi, et probleem, lapsel kukkus telefon või oli see midagi muud, välikäimlasse. Ille vastas pooteeldi naljatades, et hoidke jalgadest kinni ja laske ta potis alla. Natuke oli vaikust ja siis tuli „aitähk, saime telefoni kätte”.

Eelmine suurlaager ei olnud midagi nii erilist, kuna olin programmi tiimis ja rabelesin ringi. Meelde jäi kõige parema osana see, kui erinevate riikide skaudid õhtuti oma kultuuri ja toite tutvustasid.

Hõimusillast aga jäid loomulikult meelde tormid ja evakueerimine. Evakueerimisel oli lahe see, et kui teised juba liikuma hakkasid paanikas, siis meie (öko) omad laulsid ja toetasid üksteist ja seda kuni evakuatsioonipaika jõudmiseni välja.

Lauri

STAAP

laagri juht
nsmk MIKK LEEDJÄRV

laagri abijuht
gdr LIANNE RISTIKIVI

laagri abijuht
skm HEIKKI MUTSO

infojuht
skj RASMUS LAHTVEE

majandus ja tehniline juht
nsmk JÜRI EHANDI

teenindusmeeskondade juht
ngdr RAINE LAHTVEE

Kuni 23. 04 on veel laagris odavam tasu – 200 registreerimismaks ja 690 osavõtumaks. Kasutage võimalust!

Taevakaart

SkM Leho Männiksoo

Skautidele, kes tahavad olla head orienteerujad ka ilma kaasaegseid moodsamaid orienteerumisvahendeid kasutamata, on tarvis tunda nii loodust kui taevast. Need tarkused on vajalik kindlasti selgeks teha, sest selliseid olukordi, kus kompassi või GPS-i kaasas pole, eriti pimedal ajal, tuleb ju õige tihti ette. Teame, et üks kindel orienteerumisvahend on meile taevast ja eriti tähistaevas. Selleks, et selle järgi osata orienteeruda, on aga vaja tunda taevakaarti. Olgu tänane jutt siis sissejuhatuseks suvel Tagametsas toimuvale suurlaagriks.

Kavatsus oli algselt rääkida teemal Tähemetsa taevakaardid, aga miks me peaksime ette ruttama, sest käes on kevad ja kevadine taevast on teistmoodi kui suvine ja üks seal laagris siis täiendatakse oma teadmisi vastavalt programmile. Seepärast maname oma ajakirja lehekülgedele kevadise taeva meile oluliste tähtkujudega.

Muide, asjaarmastuslik taevavaatlus ei ole üldsegi paha harrastus astronoomiast huvitatud skaudile või isegi tervele skaudisalgale või rühmale. Kaasajal on saadaval võrdlemisi odavalt ka vaatlusvahendid, mis sobivad tavalisele inimesele taevavaatluste tegemiseks. Muidugi ei ole sealjuures mõtet ise kokku panema hakata taevakaarti, neid saab soetada, sest müügil on näiteks „Eesti taevaatlas“ või ka „Tartu Tähetorni taevakaart“. Kataloogid annavad aga teada taevaste vaatlusobjektide koordinaadid ning heledused, et leida taeva-laotusest vaatlejat huvitav täht või isegi planeet, sest planeete taevakaartidel ei ole. Planeetide otsing on keerulisem tegevus kui tähtkujude vaatlemine ja alata tuleb ikka lihtsamalt keerulisemale minna. See aga nõuab asjatundlikku nõustamist ja õpetust.

Taevapilt sõltub ju esiteks juba kuupäevast ja kellaajast. Suure tähtedega kaetud reaalse taevaala mahutamise ühele kaardile on omaette tarkus, sest tähtede omavaheliste kauguste mahutamise sellele moonutab tähtkujusid. Öösel aga lisandub veel silmapete, kus otse pea kohal olevad tähtkujud näivad väiksemad kui silmapiiril madalamal olevad. Nii et tõsisemad taevavaatlusi tuleb alustada tasapisi, alustades tuttavamatest tähtkujudest, et silm harjuks kaarti ja taevast kokku viima.

Kuidas siis teha oma esimesed tõsised sammud, et põhjalikumalt kui seni tutvuda tähistaevas? Siinkohal võtame abiks abimaterjali, et mitte „jalgratast leiutama hakata“.

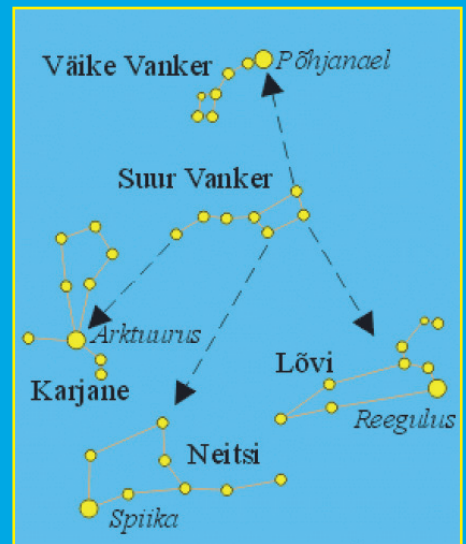
Kõigepealt tuleb muretseda abivahendid ja esmaseks võiksid olla jooksva aasta „Tähetorni Kalender“, Tartu Tähetorni planisfäär ja pööratav taevakaart. Kui vahendid soetatud, tuleks kavandada vaatlusaeg. Kui poleks päikest, ei oleks tähtede vaadeldavus sõltuv aastaajast ja igal ööpäeval võiksim üle taeva liikumas näha ühtesid ja samu tähti. Päeval aga pole neid taevast näha ju. Selliselt satubki tähtede nähtavus sõltuvusse päikese asukohast tähtede suhtes, mis aga muutub aastaringiselt enam-vähem ühtlaselt ja nii saamegi rääkida kevadisest, suvisest, sügisest ja talvisest taevast.

Kindlasti olete tähele pannud, et just südaööl on taevast tähed hästi nähtavad. Tähe nähtavuse sõltuvust aastaajast iseloomustab selle otsetõus. Nii ütleb meile erialane kirjandus, et kõige paremini on vaadeldavad tähed, mille otsetõus erineb päikese otsetõusust 12 tunni võrra ja just need tähed siravad keskööl kõige heledamalt. Kõige halvemini on aga vaadeldavad tähed, mille otsetõus võrdub päikese otsetõusuga. Nüüd on vast ka arusaadav, miks päikesetõus erineval aastaajal tekitab taevavaatluste jaoks erinevusi.

Veider küll teada, aga meile valdavalt hästi nähtava Kuu näiv liikumine oma läheduse tõttu Maale on teiste taevakehade liikumisest keerulisem. Taevakaart ei näitagi seepärast Kuu täpset asukohta. Teine asi on kuu faasidega, nagu igaüks on kogenud. Kuu faasid vahelduvad umbes 29,5 päevase perioodiga. Aga kui kuuketas jääb Maa ja Päikese vahele, siis pole kuud üldse näha ja tegemist on noorkuu faasiga. Juba päev hiljem on aga näha kitsast kuusirpi, mis iga päevaga hakkab laiinema, kuni jõuab täiskuu faasi ja seejärel vanakuuks muutub, kuni jõuab jällegi noorkuu faasi.

Neile skautidele, kellel on nüüd taevavaatlusteks huvi tekkinud võib veel öelda, et kõik taevakehad võib põhimõtteliselt kaheks jaotada. Esiteks Päikesesüsteemi mittekuuluvad taevakehad ja teiseks Päikesesüsteemi kuuluvad taevakehad.

Esimestest näeme palja silmaga põhiliselt tähti. Maalt vaadates näib meile nagu pöörleks taevafäär koos tähtedega ümber taevapooluse ja oleks kogu aeg ühesugune. Tähtede näiv asend ja liikumine taevavõlvil on põhjustatud maakera pöörlemisest. Tähtede omavahelisest liikumisest põhjustatud näiv liikumine on aga nii aeglane, et maalt vaadates oleks seda võimalik tajuda alles tuhandete aastate möödumisel. Meie eluiga on nii lühike, et sellega ei tasu

tegelema hakatagi. Võtame taevast niisugusena, nagu ta praegu meile paistab.

Teistest on meie nägemisulatuses taevakehad, mis kuuluvad päikesesüsteemi ja millest näeme palja silmaga päikest, kuud ja viit planeeti. Nende puhul on näha ka liikumist üksteise suhtes. See on aga Maa pöörlemisest põhjustatud liikumisest aeglasem ja asendi muutusi on võimalik vaadelda alles mitme päeva jooksul.

Maa tiirleb ümber Päikese tasandil, mida nimetatakse ekliptikaks. See moodustab Maa ekvaatori tasandiga 23,5-kraadise nurga ja seetõttu on Päike taevafääril alati ringjoonel, moodustades samas ka taevaekvaatoriga samasuguse nurga ja ekliptika. Päike siis liigub omakorda tähtede suhtes ühtlaselt mööda ekliptikat ja teeb täpselt aastaga ühe ringi. Aga ei tasu asja enam keerulisemaks ajada. Skaudile on tähtis tunda aastaajale vastavat taevakaarti ja tähtkujusid, mis on tema rännuteedel headeks kaaslasteks ja suunanäitajateks. Need leiame meie tänase kirjutise juures olevalt kevadiste tähtede kaardilt.

Nüüd aga vaadeldagem taevast ja kindlasti ilmuvad seal õhtul nähtavale Suur Vanker ja Põhjanael, jätke meelde, et need on meie laiuskraadil loojumatud.

Kui teil on juba olemas taevakaart, siis minge pimeduse saabudes vaatlusi tegema. Leidnud Suure Vankri, otsige selle järgi, nagu skaudijuht on oletatavasti teid juba õpetanud, üles Põhjanael ja seadke oma kaart vastavalt ilmakaartele. Selleks ärge unustage kaasa võtmast taskulampi. Nüüd otsige teisi tähtkujusid ja jätke meelde nende asukoht. Orienteeruge ilmakaarte järgi, selleks tuleb kaarti hoida nii, et ilmakaar, kuhu vaatate, oleks kaardil pööratud teie suunas.

Võtke taevavaatlused oma skaudiüksuse tööplaani ja teil on ees huvitavad avastused ning palju teadmisi pakkuv tegevus! Laager on selleks muidugi ülimalt sobiv paik!

Lääne-Virumaal on tekkinud uus üksus VAEKÜLA SIILIKESED

Skj. ANDRES ja ANDZELIKA LILLEMÄGI
Rakvere Skaudid

2008. aasta sügisel läks Vaeküla kooli huvijuhiks tööle Rakvere skautide skaudijuht Andzelika, kes korraldas koolis huvitavate kohtumiste tunni. Esimeseks „ohvriks” valis Andzelika Rakvere skaudid ja üritus sai pealkirjaks „Tere tulemast – meie oleme skaudid”. Tundus, et üritus oli vahva, sest kohtumise tunni järel ei tahtnud kokkutulnud veel lahkuda, uudistasid meie seljakotti ja loomulikult skaudivormi.

Pärast seda üritust tegi Vaeküla kooli direktor meile ettepaneku ka edaspidi tegeleda laste ja noortega. Võtsime pakkumise vastu. Nüüdseks on Vaeküla Siilikased tegutsenud juba kuus kuud. Esialgsel kohtumistel ei mahtunud „massid” uksest sisse. Oi,

kui palju neid oli! Tegid lausa peavalu, et kuidas nende massidega hakkama saada? Aga saime! Tore ja vahva. Oi, kui tänulikud nad on.

Miks oleme Vaeküla Siilikased? Just sellepärast, et koolil on olemas oma logo, lipp ja selle peal ongi just seesama siilike. Koondusel arutasime, mis võiks küll nimeks olla ja nii ta siis saigi. Lihtne, mis seal ikka nii pingsalt mõelda.

Kui Te vaid teaks, kui soe tunne on minna uksest sisse, kus sind oodatakse, oma pisike käsi sulle pihku pistetakse ja nädala emotsioonidest õhinal rääkima hakatakse. Kohati jääb mulje, et ühest peast jääb väheks ja kõrvugi oleks rohkem vaja.

Ega see õppimine ja tarkuste taga ajamine nii lihtne just pole, aga hakkama oleme saanud. Oi, kui vahva oli keset saali põrandat telki näha. Oi, maja kaasas? Kuidas ta sinna kotti

ära mahub? Oi, mis see veel on? Jah, need emotsioonid on kirjeldamatud, mis meid koonduste ajal saatnud on.

No jah, hümni oleme ka juba päris kaugele jõudnud. Esimese salmi oleme pähe saanud. Aga eks me siis kordame ja kordame seda. No ja eks ka Siimoni nime oleme suutnud meelde jätta, kui ikka igal kolmapäeval, neljapäeval kokku saada ja seda korrutada, eks siis ikka midagi salvestub ju ka.

Oma esimese lõkkeõhtu oleme ka jõudnud juba ära pidada. Emotsioonid, mis sellega kaasnesid, kajavad veel siiani kõrvus.

Kui te vaid teaks, kui tänulikud nad on – mis siis, et erivajadustega, mis siis, et tavakoolis hakkama ei saa, mis siis, et kuskil veel käinud ei ole! Oleme veel pisut värsked, aga me ju õpime ja saame targemaks koos teie kõigiga!

PUNK! 2008

Pääkaupunkiseudun partiolaiset korraldab juba nelikümmend aastat sügisel matkamängu Espoon Punanen, kus kahe päeva jooksul pannakse proovile osalejate oskus looduses liikuda ja skaudiülesandeid täita. Selle aasta teema oli PUNK!

Esimest korda käisin sel võistlusel aasta eest ja kirjutasin loo Eesti Skaudis (talv 2007). Siis olin vaatlejana kontrollpunktis, aga kohe tekkis soov minna ise Soome oludes jõudu katsuma. Kui ERNA küüned kaelas (ESÜ ERNA matka võitjate auhind, toimetuse) hakkasime oma võistkonnaga (Indrek Simisker, Norman Saarlo) plaani hauduma ülelahe sõiduks. Võõrustajad korraldasid meile kõik vajaliku osalemiseks ja kirjutasid juhendisse, et arvestavad ka eestikeelseid kirjalikke vastuseid. Pidime vaid õigel hetkel kohal olema ja paarkümmend eurot mehepoja kohta kukrut kergendama. 20. septembri hommikul sidusime rahvusvärvid kaela ja sõitsime bussiga tundmatusse omamata selget ülevaadet, mis meiega juhtuma hakkab. Kuid pole olukorda, millest skaut välja ei tule.

Võistlus toimus Myllykylä lähedal asuva laagrikeskuse ümber. Stardist oli laagrisse esimesel päeval umbes 20 km ja teisel päeval matkasime kümnekond kilomeetrit ning jõudsime ringiga laagrisse tagasi. Maastik oli vahelduvalt metsane ja mägine ja 1:25 000 mõõtkavas kaart tõesti koosneb valdavalt samakõrgusjoontest. Meie uljust vähendasid kaardil olevad mustad sakid – mäe otsast oli alla kiirtee.

Põhiline ühel võistlusel on siiski ülesanded ja see, mida meiegi naabritelt õppida võiks. Kirjeldan lühidalt neid katsumusi ja meie saavutusi. Esimene pluss korralda-

jatele on ülesannete kirjelduste eest, sest punktis ootas kirjeldus koos hindamiskriteeriumitega. Arusaadavalt oli see mudugi süvasoomekeelne lugemine.

Stardieelne ülesanne: Leivaröster, mis pruunistaks viilud mõlemalt küljelt ning mille taimer annaks märku valmimisest. Materjaliks oli lauad, nuga, traat, kiviplaadid ja nõör. Aega oli kaks tundi, aga täitmise järel pääses kohe rajale, ehk see oli ka selline stardijärjekorra loosimine.

- Orienteerumine – kolm eri rada, kolm kaarti, igaüks enda eest – lõpus liidetakse ajad kokku. Huvitavamaks tegi asja kaardimaterjal, milleks olid 1:10 000 mõõtkavas vene topograafilise kaardi koopia, peegelpildis orienteerimiskaart ja tavaline kaart. Aeg korrutati koefitsendiga – tavaline 3,0; peegelpilt 2,0 ja topo 1,0.
- Logistikaülesanne – kuidas piiratud rahaga leida tee ühest punktist teise, kasutada oli hulk linnaliini sõiduplaane

ja sealt tuli siis optimaalne marsruut leida.

- Õlilamp – kahest limpsipurgist valmistada põletit ning sellega siis 50 g vett ära aurustada.
- Lood – mäe kallakul olevatele neljale postile sama kõrguse märkimine voolikust tehtud vesiloodiga.
- Jõuülekanne – plokkide abil jämeda palgi kõrgustesse vinnamine.
- Lõunasöögi valmistamine – kohtunikele kohvi ja väike küpsis, tooraineks kohvioad, jahu, suhkur ja või.
- Laser läbürindis – laseri kiir tuli suunata läbürindis näidatud kohta peeglite abil, mida vähem peegleid, seda rohkem punkte.
- Viktoriin – teema oli keskkonnasäästlikkus.
- Lugemine – kolm minutit umbes poole A4 lugemiseks igal võistlejal eraldi, teel järgmisesse punkti tuli sellest loost ette valmistada etüüd.

Autori fotod

- Etüüdi esitamine.
- Noa teritamine ja hakatuse valmistamine – rösteri ülesandeks oli meil nuga ja seal tuli kivide servad ümaraks teha, nüüd oli aeg nuga uuesti teravaks ajada. Lisaks valmistada üks hästi karvane hakatuspakk.
- Kannatanu päästmine – suitsu täis telgis oli kannatanu koos bensiinikanistriega, see ülesanne tuligi lahendada.
- Ööbimine. Punkt ei tähendanud rahu-likku magamist, vaid lisaülesandeid, mis tuli täita uneaja arvelt või siis magada ja loobuda punktidest.
- Seljakoti valmistamine – kaikad ja riie tuli mugavaks seljakotiks ühendada.
- Toit – päeva jooksul kogutud toiduained kohtunike õhtulauale.
- Elukad öös – õhtupimeduses kõlasid aegajalt metsavahel hääled, ülesanne oli nende tekitajad ära tunda.
- Rajameister – kaardile märkida viie punktiga orienteerumistrada, mis tuli ka

hommikul maastikule panna.

- Disco – sellele ülesandele meie ei jõudnud, aga tantsu eest uhkes kostüümis oleks paar lisapunkti tulnud.
- Hommikupudru järel hakkasime aovalges rajameistri ülesaanet täitma, mis oli öösel kaardile märgitud, lõpetasime selle KP-s numbriga... 13.
- Kaardipuzzle – kui kaart koos, tuli veel vastata paarikünele küsimusele, mille vastused ainult kokkupandud kaardil.
- Jõe ületamine – meile tuttav tegevus, ainult et vastaskaldal ootsid kuumaks kõetud telgid riietumiseks.
- Partiomarssi – see oli põnev lauluülesanne, oli valida, kas laulda ise või kuulata ja otsida vigu – lauluks oli soome skautide marss.
- Tunne vaenlast – küsimused vastavõistkondade kohta, ööbimispunktis oli võimalus teistega jutelda ja nüüd oli aeg seda infot kasutada.
- Uuesti – algusest peale oli teada, et üht

Lihtne purgist põleti.

ülesannet tuleb teha mitu korda, see oli kannatanu päästmine suitsutelgist.

- Laskejooks – rajal oli kolm relva, igale võistlejale üks, kui pihta ei saanud, siis tuli joosta karistusring. Esimene relv oli vibu, teine õhupüss ja kolmas viskenool, peale viimast umbes kilomeeter jooksu laagrikeskusesse, kus oli nii laskejooksu kui ka kogu võistluse finiš.

POSITIIVNE, MIS LÄHEB KÕRVATAHA

- valik erinevaid raskusastmeid (kuus eri sarja);
- lühikesed punktivahed, liigendatud maastik (kaljud, järved);
- sooritusele orienteeritus, väga peened kriteeriumid (oskuse tähtsus);
- eelnev põhjalik juhendmaterjal (eelteave ülesannetest);
- punktide hea korraldus, konkreetne, käsuliin, kiirus.

Kokkuvõttes maandusime protokollis üsna keskel, sest soomlased ei ole papist ja meie ei oska nende marsilaulu. Järgmisel korral on soov kindlasti näidata eestlaste suuremat kohalolekut ning arvan, et paar võistkonda veel saata on Eesti Skautide Ühingule puhas rõõm.

SUURED TÄNUD

- Eesti Skautide Ühingule, kes meie väliskomandeeringut igakülgset toetas;
- Annukka Helanderile meie abistamise eest asjaajamisel;
- Teemu Penttiläle kui võistluste pealiku-
le;
- Timo Muttonenile kontaktide vahendamise eest.

Järgmine Punkku toimub 19.–20. septem-
ber 2009 nime all Evolutsioon.

<http://punkku.ept.fi/>

Skj MIHKEL TAMMARU
Pärnumaa Skautide ja Gaidide Malev

Röstri ehitamine ja valmis röster, kus sai on kivide vahel ja nõõri põlemine määrab küpsusastme

Foto võetud et.wikipedia.org
Fotograaf Jan Ševčík (www.naturfoto.cz)

MERIKOTKAS

(*Haliaeetus albicilla*)

Skm LEHO MÄNNIKSOO
Eesti Skaut peatoimetaja

Kotkas on paljudel lippudel, vappidel ja muudel riigi kui ka ühiskondlike ühenduste sümbolitel olnud aegade algusest aukohal. Meie ökoskautide-noorjahimeeste laagris Vormsi saarel oli skautidel võimalus jälgida merikotkaste lendu, sest nende pesitsemispaik asus suhteliselt lähedal laagri ja ta oli selles laagris kuulutatud ka vaatlusobjektiks. Keelatud oli aga läheneda pesale 300 meetri raadiuses. Seda seepärast, et merikotkas meil on kaitstud kui loodusmälestusmärk ja tema häirimine või talle kahju tegemine on seadusandlusega rangelt keelatud. Seda peab iga skaut teadma, olles loomade ja looduse sõber. Vahel paistab, et röövlinnud oleksid nagu looduses kiskjad-hävitajad. Loodus on aga kõik tasakaalu pannud ja nii on ka kotkastel selles oma koht täita. Olgem hoopiski uhked, et meie aladel selline võimas ja suursugune lind oma

kodu omab. Samas tuleb teda kaitsta hävimise eest.

Merikotkas on meie alade ja kogu Põhja-Euroopa suurim röövlind. Tema nägemine lennul on võimas ja hingeliigutav vaatepilt. Eriti siis, kui ta laugleb vete kohal, tiivad täielikult välja sirutatud. Tema tiibade siruulatus võib olla kuni 2,3 meetrit. Lennupildis valitsevad nagu nelinurksed ja ühtlaselt laiad tiivad, võrreldes lühikese kiilukujulise sabaga. Liuglennul on tema tiivad ettepoole surutud, tiivanukk on siis eenduv ja labaoasa veidi langetatud. Hoosulgede tipud on sealjuures nagu sõrmed harali. Purilennul aga on need täispikkuses rõhtsalt välja sirutatud ja kergelt kaares. Sõudlennul järgneb madalatele tiivalöökidele, mis võivad kohati olla üllatavalt kiired, lühike liuglemine, siis lüüakse jälle tiivad käima.

Minul oli sellist võimsat pilti juhus näha Soome rannikuvetes saarte vahel, kus me olime purjejahil merereisi tegemas. Kahjuks puudus fotokaamera, et seda kõike jäädvustada. Neid oli seal kaks tiirutamas ja lähedal kaldal paistis meile okasmetsalisel rannikuviiurul kätte ka merikotka pesa. Küllap olid nad lennanud toiduotsingutele. Toitub ju merikotkas veekogudel elavatest loomadest. Ta on suur lind ja pardisuurune suleline

on talle lihtne saak. Aga ka veeimetajad kuuluvad menüüsse, kui ette jäävad. Kaldaleuhutud hülgeraibe kaob tema noka all kaldapildist täielikult. Merikotkas ei jäta ründamata ka pinnaveses ujuvaid suuri kalu.

Merikotkas eelistab oma elupaiga rajada veekogude lähedusse männikuisse ja kuuse-segametsadesse. Selles võisime veenduda ka Vormsi laagris. Pesa ehitab ta tavaliselt suurtest roigastest ja männi otsa. Pesapaigad on sealjuures põlised ja sageli kestavad isegi sajandeid.

Eestimaal viisid merikotka arvukuse alla kriitilise tasemeni taimekaitsemürkide ja loomaraibete mürgitamine. Sajandivahetusel loendati neid vaid mõned kümned ja nende kaitseks on Eestimaal loodud isegi Kotkaklubi.

Merikotka tunneb ära tema pruuni põhivärvuse, võimsa kõvera kollase noka ja heleda saba järgi. Linnu jalad on samuti kollased, küüned aga mustad. Noorlind on vanalinnust heledam, sulestikud on valgeid, tumedamatega vahelduvaid toone.

Eestis pesitseb 6 liiki kotkaid ja linnuliike on kokku 222. Kotkad tegutsevad päeval, nii et võimalus neid lendamas näha on kõigil, kes juhtuvad piirkonda, kus nad elutsevad. Põhilisteks aladeks on Lääne-Eesti ja Emajõe-Peipsi vesikonnad.

SKAUTLUS AASTAL 1921

Teksti koostas skj KAROLIN LILLEMÄE

Fotod V. Lillemaa erakogust

Uurisin vanu ajakirju „Eesti Skout” ning teen väikese ülevaate huvitavamatest käsitletud teemadest. Sõna skout ei ole viga, vaid nii kutsutigi skaute tol ajal, kasutati ka sõnu scouting ning scoutism, hundupojad. Tüdrukuid kutsuti girl-guideideks (girl-guide, mitmus girl-guideid).

Skoudi töotus aastal 1921: „Kinnitades ausõnaga annan pühaliku töotuse teha, mis minu võimuses on, et oma kohust täita isamaa ees, alati hääd teha ja skoudi seadustele truuks jääda ning nende järele talitada.”

Ja millised olid skaudi seadused 88 aastat tagasi?

SKAUDI KÄSUD:

1. Ära oota teistelt midagi, vaid anna teistele, mis võid
2. Ela isamaale ja inimsoole
3. Ole vaeste ja nõtrade kaitsja ning õiguse poolehoidja
4. Kinnita oma keha ja vaimu ning terita mõistust
5. Sinu tahtmine olgu kui pinguletõmmatud vibu
6. Hävita kurja ilmast, aga kõige enne hävita see enesest
7. Sinu esimene mõte olgu teiste üle ja teine enda üle
8. Kasva üles, nagu tugev tamm, aga ära rooma maas, kui vilets paju
9. Ole homme parem, kui täna ja eile olid
10. Pea meeles skoutide seadusi, ning ära unusta hüüdsõna „Ole valmis”!

Nagu me oleme oma ajakirja viimastes numbrites Bi-Pi elulugu kajastanud, nii tegid seda ka skaudid 21. aastal: „Baden-Powell sündis Londonis 22. veebruaril

1857. a, seega on ta praegu juba 64. a vana, kuid selle pääle vaatamata on ta praegugi nooruslikult värske ja elurõõmus, painduv ning liikuv, mis tunnistuse annab hoolsast füüsilisest enesekasvatamisest ja rohkest viibimisest vabas õhus, rääkimata sellest, et ta oma hinge nooruse poolest sugugi taha ei jää oma noortest sõpradest-skoutidest.”

SKOUTISMI SIHID:

- 1) Isikliku karakteri arendamine. Karakteri all mõistan ma mehisust, kohusetunnet, otsustamisvõimet, kannatust, vastupidavust, oskamist enese pääle loota ja olla leidlik rasketel juhustel, ausameelseust ja häädust teiste vastu.
- 2) Meie püüame õpetada poisile käsitööd, olgu mistahes kujul, ja äratada temas armastuste selle töö vastu.

3) Meie tahame õpetada teda teisi teenima ja kasvatada temast tahtmist seda teha.

4) Kasvatada ja arendada temas isamaa-armastust ja sallivust.

Juba siis oli ka idee Anton Õunapuu elulugu välja anda: „Eesti skoutide isa Anton Õunapuu mälestuseks väljaantava raamatu tegelik korraldamine jäeti Päästabi hooleks”. Teadaolevalt ilmus esimene raamatu-mõõtu Anton Õunapuu elulugu Eesti Skautide Ühingu väljaandena Leho Männiksoo sulest alles 2005. aastal.

Praegu on igal hundul ja skaudil oma taskuraamat. Kuidas see idee tekkis?

Valter Frei soovitas pidada „skoudi päevaraamatut”, kuhu iga skout enda elust tähtsamad silmapilgud lühidalt, kokkuvõtetes üles märgib: „Päevaraamatus peaksid aset leidma sarnased asjad, nagu skoudik-

sastumise aeg, eksamitegemise aeg, kordasaadetud tähtsamate häätegede aeg ning lühike kirjeldus hääteest endast, laagrikäimine ning säälsed olud, mõningased mõttemõlgutused ühel kui teisel puhul jne”.

Skaudi vormist: „Kõigil Eestis asuvatel skoutidel on ühine laia äärega skoudi kaabu, samuti ka skoudi märk, mis on omapärane. Skoudi märgi kuju määrab keskkorraldus võistluse tagajärjel kindlaks, aluseks võttes skoudi liilia.”

Erialakatsed: „suur hulk erialaeksamitest on põllumajanduslikku laadi teadmiste ja tehnika kohta. Skaut peab olema: aednik, kalamees, lindude kasvataja, loomade sõber, meier, mesinik, põllumees jne. Kui ta on mitu erialaeksamit ära teinud, siis annab Riigi harjutusnõukogu talle harjutustunnistuse, mis maksavad põllutöökoolidesse ja ülikooli põllumajandusteaduskonda vastuvõtmisel.”

Üks esimesi otsusi, mida Eesti Skautide Malev vastu võttis, puudutas ajakirja: E. Sk. Maleva häälekandjat „Eesti Skout'i” otsustati välja andma hakata Tartus, kolm korda kuus ilmuva ajalehena „Homniku Postimehe” suuruses. Üksiku numbri hinnaks määrati 5 marka.

Siis pöörati väga suurt rõhku ka skautide edasijõudmisele koolitöös: „skoudi raudse seaduse järele peab organisatsioonist ajuti lahkuma iga skout, kes tarvilisel määral edasi ei jõua, ka koolitöö suhtes. Selle põhjal peab terveks suveks rühmast lahkuma iga skout, kes kevadel edasijõudmise üle rahuloldavat tunnistust ei saa.”

Ajakirjas ES pöörati tähelepanu ka skautidele, kes kellegi elu olid päästnud.

4. aprillil, öhtul kella 7 ajal jõel sõites kuulsid skoudid Kõks, Veeber ja Blaubrik jõel sõites kaldalt karjumist, et inimesed upuvad. Skaudid päästsid 18–20 aastase

neiu ning 20–25 aastase noormehe, kelle paat ümber oli läinud.

Kuidas skautlus Ameerikasse jõudis? Siin on Eesti Skoudi versioon: „üks skaut aitas rikkal ameeriklasel Londonis pakke kanda, kui mees talle raha pakkus, keeldus noormees seletusega, et ta on skaut ning küsimise peale seletas mehele ära, kes need skaudid on, seepeale asutanud mees Ameerikas esimese skautide organisatsiooni seda suurema summaga toetades.”

Üks osa on skautlikel mängudel, 7 numbris ilmus 21 mängu.

PÕDRAJAHT.

Osavõtjaid mitte rohkem kui 20. Mitte metsa mängida. Selles mängus võtab juht põdra osa enda pääle. Tema seisab koha pääl ja võib ainult paar sammu kõrvale käia. Skoudid, kes igale poole 50–100 sammu kaugusesse on saadetud, katsuvad temale ligineda, nii et juht neid ei näeks. 20 minuti järel vilistab juht, ja kõik skoudid tõusevad üles, kes kõige ligemale juure on hiilinud,

saab võitjaks. Kui juht üht skouti mängu ajal märkab, jääb see mängust välja.

Praktilisi teadmisi oli ka: „Kuidas võib koera kõrgust ning raskust tema jälgede järele teada saada? Selleks võetakse esimese käpa jälje pikkus (tollides – 2,54 cm) ja kasvatatakse kaheksaga. Saadud arv on koera kõrgus õlani tollides. Võta jälje pikkus (toll), kasvata viiekordse laiusega, siis saad kaunis täpipsälselt koera raskuse naelades 8454 g.”

1921. aastal olid Rahvusvahelise Skoutide Ühingu liikmed: Eesti, Soome, Ameerika, Argentiina, Austraalia, Belgia, Brasiilia, Chile, Hiina, Tsehho-Slovakkia, Daani, Ecuador, Prantsusmaa, Greeka, Hollandi, Ungari, Itaalia, Jaapan, Latvia, Luxemburg, Norra, Peru, Poola, Portugal, Panama, Rumeenia, Venemaa, Serbia, Siiam, Hispaania, Schveitsimaa ja Rootsi.

TEATED:

1. Skoudid võivad avalikult ainult neid laule laulda, mis staabi poolt hääks kiidetud.
2. Läinud sügisel, ühel ajal skoutidega, hakkasid end organiseerima ka guided, seekord kohalikus kauband. koolis
3. Eesti skoute on jüripäeva puhul tervitanud: Latvia skoudid, Vene skoutide päälk Oleg Pantukoff Konstantinoopolist ning Ameerika boy-skoudid.
4. Eesti Sk Maleva lipp võeti vastu: sinine lipp valge ristiga, risti ääres must kant. Risti keskel Eesti skoudi märk tammelehtedes pärjas.
5. Skoudi nimetuse kindlaksmääramisel tehti kolm ettepanekut: skout, boy-scout ja poiss-scout. Tuntud keeleteadlane Johannes Aavik pakkus välja sõna „skoutlus”.
6. Anti välja „Skoudi käsiraamat”, (mille kohta oli võrdlemisi negatiivne arvustus ajakirjas).

Tunnustus skaudile ja skautlusele

Sjk MONIKA OJALA

Tondisalu lpk vanem

Harku vald tunnustab iga aasta Vabariigi Aastapäeva paiku oma valla silmapaistvamaid koolilapsi projekti „Tubli ja Aktiivne koolinoor” raames. Tunnustatakse neid, kes on jäänud koolielus aktiivselt silma ja kes osalevad ning aitavad korraldada erinevaid vallaüritusi. Esmakordselt pälvis sellise tunnustuse sel aastal ka Harku vallas tegutseva Tondisalu lipkonna liige Gerly Donald (16).

Gerly käib Tabasalu Ühisgümnaasiumi üheksandas klassis ja on Ta-

basalus tegutseva Tiigrikutsude salga vanim liige. Ta on liitunud ka Harku Valla Lastekaitse Ühinguga ning olnud tihti vabatahtlik Tabasalu Noortekeskuses, aidates päevalaagrites väikesemate laste tegevusi korraldada ja läbi viia.

Tunnustus sisaldas väikest meenet ja aukirja sõnumiga „Harku Vallavalitsus tänab Eesti Vabariigi 91. aastapäeva puhul sind hea õppeedukuse ning aktiivsuse eest koolielu korraldamisel.”

Tondisalu lipkond tänab samuti Gerlyt positiivsuse ja abivalmiduse eest lipkonna ürituste korraldamisel!

Tähti on taevas nagu metsas puid või tegelikult ju veelgi rohkem...

Ometi ei ole kõik langenud tähed tegelikult tähed.

SEE PATAKAS KIRJU

Skm LEHO MÄNNIKSOO
Eesti Skaut peatoimetaja

Kuu viimase nädala neljapäeviti koguneb Eesti seniorskautide gild oma igakuisele kokkutulekule. Nii ka seekord veebruarikuus. Arutati ESAK 20. tegevusaasta tähistamise korraldamist novembrikuus ja nenditi, et tuleb see siiski tagasihoidlikult oma keskis mööda saata. Esialgsed plaanid ka väliskülalisi kutsuda ja vastuvõtt korraldada jäävad seekord realiseerimata.

Kuna gildiskautide-gaidide read muutuvad aina hõredamaks ja mõned juba vaid telefoni kaudu saavad teada, mida gildis tehakse, siis on seda märkimisväärsem, et ikkagi skautlik vaim püsib ja püütakse ka oma ajalooliste materjalidega meie skaudiajakirja lehekülgi täita. Seda selleks, et noortel ei läheks meelest meie vabariigi raske tee tänapäeva.

Aida Markus

Aida Markus on Antoni-gildi asutajaliige ja omab isegi Eesti õhuväe kolonel-leitnandi aukraadi. Ta pakkus ajaloo jäädvustamise huvides oma erakirjavahetusest avaldamiseks ühe skaudipoiisi kirju, kui too oli saadetud sunnitööle kaugemale Komimaale. Ta küll kõhkles enne kirjade üleandmist hetke, et kas mitte need hoopiski põletada. Aga siis mõtles ümber ja otsustas skautluse arhiivi kasuks.

Avaldame siinkohal ühe kirja sisu, et saada teada, mida tundsid ja kirjutasid oma kodumaalt eimillegi eest väljasaadetud skaudid 60 aastat tagasi.

„4. märtsil 1948. a.

Tervitusi põhjast!

Ma ei oska arvata õiget põhjust, kuid millegipärast ei taha postimees mind enam sugugi külastada. Nii juba mitu kuud pole ma saanud ainsatki kirja kodumaalt...

Kurjad keeled räägivad, et keegi olevat minu peale esitanud mingisuguse kaebuse. Teadagi alusetu, mille põhjal mind tahetavat veel kohtu alla anda, et mu senisele kümnele aastale veel mõned juurde lisada. Sellest tingituna peetavat minu kirjad ajutiselt kinni, et neid põhjalikumalt läbi seedida. Muidugi kunagi antakse need mulle kätte, kui nähakse, et neis midagi ei peitu.

Aeg läheneb kevade poole, päike käib juba üsna kõrgelt. Kuigi siia kevad meie mõiste järgi ei saabugi, võib siiski veidi kergemini hingata ja rõõmu tunda, et külm aeg jälle möödus on. Ka on meil paljud ilusad lootused rajatud kevadele, kuigi teadmata on, kas need täituvad. Eks aeg annab arutust.

Veebruari esimesel poolel oli mul õnnelik juhus saada kaks nädalat puhkust, mis üle kolme aasta nagu marjaks ära kulus. Oleks isegi võinud

midagi lugeda, aega ju jätkus, aga puudus oli vaid kirjandusest.

Nüüd on aga töö murdnud jälle sisse ja päevad mööduvad vana rada. Küllap nii ükskord peab „karistusaaeg” ka lõppema. Eeskujuliku töö eest võib ka asi kiirendatud korras minna ja nii on minulgi juba pool aastat võidetud.

Sain mõned päevad tagasi ametliku teate oma isa surma kohta samasuguses olukorras kui minagi, kuid arvatavasti veelgi halvemais tingimuses. Teda viidi juba 1941. aastal Siberisse, kust tuhanded meie kodumaa pojad pole enam tagasi pöördunud.

Lähenevad kevadpühad ja kodumaal peaks selleks ajaks olema juba soe. Mõnikord igatseb süda siingi millegi ilusa järele, kuid need mõtted tuleb hajutada ja leppida saatusest määratud teega.

Millega tegeled Sina viimasel ajal? Kas ka rahvatantsudest on jällegi asja saanud?

Südamlikud tervitused ja häid kevadpühi! Richard (Oidekivi)”

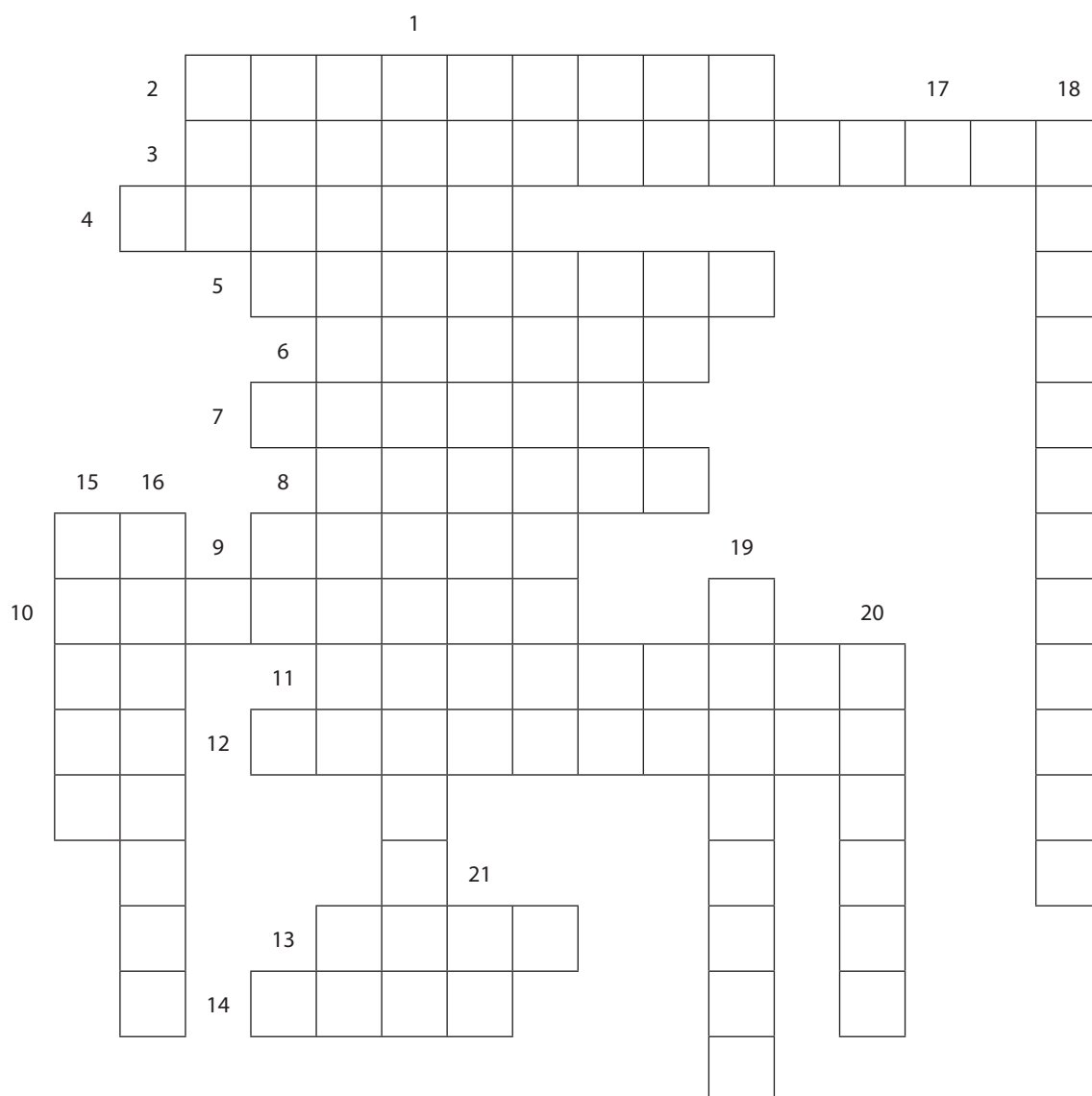
Aadressilt loeme: Komi ANSV Kosiju jaam, kolonn nr 11.

See oli siis üks kiri tervest kirjade-patakast, mis räägivad meile kunagise skaudi saatusest. Seal aga tuli tihti just skaudioskused mängu panna, et ellu jääda. Sealjuures keegi ei laskunud lausmeeleheitesse ega halisenud. Kipume meie ju virisema palju väiksemate asjade üle.

Aga skaut ei virise ja naeratab raksustele!

TUNNE TÄHISTAEVAST JA SUURLAAGREID

1. gaidide ja skautide ühine suur-laager
2. gaidide ja skautide ühine suur-laager
- Tähetorn ehk ... ; üks neist asub ka näiteks Tõraveres
1930. aastal avastatud kolme kaas-lasega taevakeha Päikesesüsteemis, mis alates 2006. aastast liigitati ümber kääbusplaneediks
1991. aastal toimund Eesti Gaidide Maleva kolmanda suurlaagri nimi, mis toimus Sõmeru poolsaarel; sama nimi on ka ühel Eduard Vilde poolt kirjutatud näidendil
- Päikesesüsteemi kuues, rõngas-tega planeet, mis avastati juba antiikajal
- Eesti Skautide Maleva esimese suurlaagri toimumiskoht
- On Suur ja on Väike ...
- Päikesesüsteemi seitsmes planeet, mis avastati 1781. aastal; samas ka üks keemiline element
3. gaidide ja skautide ühine suur-laager
- Tehiskaaslane ehk ...
- Eesti Skautide Maleva neljanda suurlaagri toimumiskoht 1992. aastal
- Eesti Skautide Maleva esimese suurlaagri toimumisaasta
- Eesti Eetserskaute Ühenduse esimese suvelaagri toimumisaasta, laager toimus Vormsil
- Üks tähtkuju taevaalaotuses; vanakreeka mütoloogias ka jahimees
- Suurlaager, mis meid kõiki juba õige pea osalema ootab
- Üheksas täht ladina tähestikus
- Käesoleva aasta suurlaagri juht
- Spiraalne hiidgalaktika, mis koosneb enam kui 100 miljardist tähest
- Suur ja sinine; sama nime kannab ka ESÜle tunnusgraafika kujundanud ettevõtte
- Kaks arvu, mis kokku liites annab kahe ühesugusest numbrist koosneva arvu

TORMILINDUDE HUNDUPERERÄNNAKUD

Oleme ESÜs viimasel ajal üha enam rõhku pannud sellele, et lisaks lastele oleks meie tegevustesse rohkem kaasatud ka nende vanemad. Omast kogemusest meie lipkonnas võin öelda, et perede kaasamine ei olegi nii keeruline, kui ehk alguses tundub, kuid eks see sõltub kindlasti paljuski ka inimestest ja nende võimalustest.

Esimene perematk-laager toimus meil aastal 2002, kui lõpetasime hooaja Pranglil. Ja sellest alates oleme igal aastal mais-juunis koos lipkonna hundude, skautide ja nende peredega erinevates paikades rändamas käinud. Nii oleme lisaks Pranglile ette võtnud rännakuid Aegnale, Pedassaa-rele, Aegviitu, Paldiskisse, Keila lähiste-le, Lahemaale. Kõik on meie suhtes lähedalasuvad Põhja-Eesti paigad, et sõidu peale mitte palju aega ja ressursi kulutada. Samas on need paigad meid veennud selles, et midagi kasulikku õppida või uut avastada on alati ka oma kodu ümbrusest.

Mõte lapsevanemad kaasa kutsuda tekkis toona Pranglile sõitu pla-

neerides tegelikult puht praktilistel põhjustel, et lapsed kõik ikka kenasti pardal püsiksid. Ülemeresõit üksinda koos väikestega tekitas noores hundujuhis tookord natuke kõhedust ja nii see traditsioon alguse saigi. Lapsevanemad löid hea meelega kampa, iseäranis linnainimestele on ju nädalavahetus linnakärast eemal veeta kohe justkui puhkus ja kui seda teha veel koos perega, on sellel veel rohkem kaalu. Pranglil ei olnud ka toona-sest seltskonnast keegi enne käinud, nii oli ka uue koha avastamisrõõm mängus.

Et sellel artiklil siin aga ka natuke informatiivne tähendus oleks, liisan juurde ka mõningast täpsustavat teavet külastatud paikade kohta, ehk saab nii mõni teinegi üksus mõtteid, kuhu võiks rändama minna. Kõigepealt siis Pranglist. Prangli saar asub Tallinna lähedal Viimsi vallas ning ülemereühendus mandri ja saare vahel toimub Leppneeme sadamast postipaadiga „Helge”, mis liikleb kindla graafiku alusel ning nädalavahetusel

saab edasi-tagasi sõita ka samal päeval. Pranglil on oma kool (kust on alguse saanud selline vahva asi nagu „pranglimine” ehk peastarvutamise mäng, mis on kuulsust kogunud kaugemalgi), rahvamaja, kauplus. Telkimiseks on saarel olemas mereäärne laagriplats, mis asub sadamast rannaäärt mööda umbes poole kilomeetri kaugusel ja kus hommikuseks äratajaks võib olla äratuskella asemel hoopis telgiukse tagant kostuv sõbralik „mää”. Kuna kaduma minna ei ole saare peal väga võimalik, siis on lambad ja lehmad seal tihtipeale vabalt ringi käimas. Saarel on omajagu rändrahnne, mõni neist ka nii suur, et otsa ronimiseks on vaja „pätti teha”. Kes kõrgust ei kardata, saab imeilusa vaate osaliseks ka kõrgest vaatetornist, mis täidab ka tuletorni ülesannet, kuid mida alt metsa seest on suhteliselt raske üles leida. Külastamist väärivad kindlasti ka Laurentsiuse kabel ühel pool saart ning laeva „Eestirand” kalmistu teisel pool, kus meil on õnnestunud alati ka üks skautlik

heategu teha ning sealsed puuristid, mis mõneti lookas olnud, uuesti püsti panna. Kuna teed ja rajad on Pranglil enamasti liivased, siis jalgrattaga on saarel liiklemine raskevõitu ning ka postipaadi maht on piiratud, siis on Prangli ideaalne jalgsimatka koht.

Teine saar, mis ehk ka just külastatavuse poolest tipus ei ole, on Kolga lahes asuv Pedassaar. Pääs saarele toimub Salmistu sadama kaudu, kust kohalik paadivaht väikese kaatriga meid üle vee viis. Saarel elanikke ei ole, küll aga on ühes servas RMK puhkemaja ja teises telkimisplats varjualuse ning lõkkekohaga. Mälestused meie matkast Pedassaarele võiks kokku võtta kui põnevat seiklust asustamata saarel, kus ei ole suuri vaatamisväärsusi ja mis asub tegelikult mandrile üsna lähedal, kuid siiski eraldatuna piisava hulga veega toob kõige paremini välja just koostöötegemise vaimu ning ühtekuuluvuse.

Saarte teemal jätkates oli meie järgmine valik Aegna, mis asub ka Tallinnale hästi lähedal, kuid saarele pääsemiseks tuleb alati eelnev uurimistöö teha sinna viiva transpordi osas. Meie matka eesmärgiks oli saarele ring peale teha ja eesmärk sai ka täidetud, kuigi osa teekonnast tuli läbida kõhuni vees, sest maad mööda oli rannaääre läbitavus kohati nullilähedane. Saarel on vene sõjaväest mahajäänud, vana surnuaed, palju ilusat metsa ning ka mõned majad. Matka lõpetuseks aga ootas meid imeilus liivarand, kuhu võiks teinekord ka ilma matkamata lihtsalt suvitama minna. Saarele minnes on alati muidugi see risk, et kui ilm ära pöörab, ei pruugi sealt kohe planeeritud ajal tagasi saada. Nii ootasimegi ka meie Aegnal oma valget laeva tookord päris pikalt, kuid lõpuks ta siiski tuli ning mereis sai õnneliku lõpu.

Järgmiseks vahetasime aga laeva rongi vastu ja vurasime Aegviidu radadele. Paljudele oli rongisõit juba üle pika aja vahva kogemus. RMK Aegviidu looduskeskuse juures on osalise laudteega õpperada, kus saab tarkust koguda erinevate metsatüüpide ja taimede kohta. Ja perematkaks, kui on kaasas ka väiksemaid tegelasi, sobib hästi Presidendi matkarada, mille äärde jääb ka RMK puhkeplats või isegi mitu, kus jalgu puhata ja pikniku pidada. Meie piknikust jäi eriti meelde ühe ema poolt valmistatud värsked

vaarikavarreteed, mis pani nii mõnegi hundu taimeteede vastu huvi tundma ja mida meenutatakse siiaaani.

Eelmise aasta oktoobris jätkasime rongisõiduga, seekord suunaga Paldiskisse, et teha üks jalutuskäik läbi linna Peetri kindlusesse. Paldiski lähedal metsaradadel olime mõned aastad tagasi juba rändamas käinud, nüüd siis oli selline natuke tsiviliseeritum ettevõtmine. Kindluse vallid on lastele hea koht, kus oma energiat rakendada alt üles ja ülevalt alla joostes, samuti saab seal korraldada luuremänge vms. Kui jalad väsinud, saab minna mere äärde, mida katab paks kivikiht, kas siis lutsu viskamist harjutama või niisama „oma“ kivi otsima. Paldiski linn on viimaste aastate jooksul ka palju muutunud, nii et lapsevanematele, kes seal ehk kunagi ammu käinud, on ka toimunud muutusi huvitav jälgida.

Järgmiseks käisime Keila kandis Mudaaugu-Keila matkarajal. Rada algab Keila SOS Lasteküla juurest ning kulgeb mööda teid ja radu Keilasse, pikkuseks umbes 6 km. Peamisteks vaatamisväärsusteks rajal on Loigu keeruga kadakas, mis on erandlik selle poolest, et keerdub mitte päri- vaid vastupäeva ning samuti Keila lademe tüüppaljand, mille moodustumise ajaks peetakse aega umbes 454 miljonit aastat tagasi. Lisaks on matkaraja ääres palju erinevaid puid ja põõsaid, mille tundmaõppimisega saab matka sisukamaks muuta. Meil õnnestus rajalt leida ka üks goepeatuse aare, mis lisas ka omajagu elevust. Matka võib lõpetada Keila tervisekeskuse külastusega, mis meil küll nohuste ninade tõttu seekord tegemata jäi.

Selle aasta jaanuaris võtsime suuna taas Keila poole, kuid siis oli sihtkohaks Tutermaa raketibaas või õigemini kõik see, mis sellest alles on. Väljas oli päris krõbe talveilm, mis aga meid põrmugi ei seganud ja kõik, ka kõige pisemad kaasasolnud pereliikmed, pidasid vapralt vastu. Palju andis seekord juurde tegelikult just seesama talvekülm, mis oli vallide vahel olevad veesilmad kõvasti ära kaanetanud ning kus sai siis pikalt ja põhjalikult liugu lasta. Matka eesmärgiks aga oli seekord hoopis lõkketegemine talvises tingimustes selgeks saada. Jagasime seltskonna neljaks ning ülesandeks oli siis vastavalt ka nelja lõkke tekitamine. Tuleb tõdeda, et põlema

läksid neist ainult küll kolm, viimane sai ainult tossu üles. Ei aidanud ka moodsad sütitusvahendid, kui ikka sisu kehvasti kokku pandud on, kuid seda enam oli teistel hea meel oma saavutuse üle, et lisaks tossule ka korralik leek kätte saadi, kus vorstid ilusti pruuniks küpsesid. Avastasime ka mitmeid maa-aluseid ja -pealseid käike, kus taskulampide valgel sai seigelda. Ja lisaks liulaskmisele on see paik talvel oma paljude küngastega suurepärase ka kelgutamisvõistluste pidamiseks.

Meie seni viimane matk toimus Lahemaal, Tsitres. Taas vahva paik Tallinnast mitte väga kaugel, kus on olemas RMK puhkeplats mitme katusealuse ning lõkkekohaga. Samuti on Tsitres vanas mõisapargis puude rada, kus erinevate puude juures on nummerdatud postid ning olemas ka vastav kaart, mille järgi parkmetas ringi seigeldes saab väga edukalt loodusetarkust omandada, mis ka meie seekordse matka eesmärgiks oli. Kui puud lehes, ei olegi see ehk väga keeruline, aga talvisel ajal puu tüve, võra ja koore järgi otsustamine ei olnudki nii lihtne. Ja kuna tegemist oli taas perematkaga, siis võiks öelda, et lapsevanematele pakkus see puudeuurimistegevus isegi rohkem huvi kui lastele, kes pigem puu otsa ronida tahtsid. Kui puud selged ja vorstid küpsetatud, liikusime edasi, et üle vaadata ka lähedalasuv Turje kelder, mis piltlikult öeldes pani matka i tähele peale täpi – veejuga oli jäätunud moodustades justkui ümara dušika biini, kus seest voolas alla ka vesi. Looduse kordumatud imeteod, mida järgmisel talvel kindlasti päris samas vaatepildis ei näe, kuid sellegipoolest tasub neid ikka ja jälle otsida. Tänaaseks on meie hooajalõpu perematkadest välja kasvanud hoopiski tihedam matkagraafik. Käesoleval poolaastal on tegevuskava lausa nii sätitud, et pea igasse kuusse mahuks üks retk ja üldjuhul ikka koos peredega. Samuti saab sellistele rännakutele kaasa kutsuda alati ka kõiki lipkonna aktiivsest tegevusest eemalejäänud liikmeid, ka neid, kellel endal juba piisipere. Nii on meie matkadelgi kõige väiksemad osalised olnud alla-aastased vaprad matkasellid.

Matkarajal näeme!

Nskm SIRJE POOL

Lipkond Tormilind hundujuht

RAASIKU LIPKOND

Meie skaudiliikumise entusiastlik juhendaja on olnud Uno Kaunis. Harju-Jaani kirikus lugesid 1993. aastal oma esimese skauditöötuse 14 noort.

Skj KATRIN BACH

MTÜ Raasiku lipkond asutati 6 aastat hiljem – 12. juunil 1999. Seejärel algas Raasiku lipkonnas aktiivne tegevus. Toimused erinevad üritused nii skautidele kui mitteskautidele. Traditsioonilised ettevõtmised sel ajal olid vastlapäeva ja jõulude tähistamine, Soodla laager, igapäevased kokkusaamised, kus õpiti erinevaid skauditarkusi. Algusaastatel oli Raasiku lipkonnas liikmeid umbes 40–50. Igal aastal võeti vastu kümnekond hundut või skauti. Kahjuks on paljud oma tegevuse meie seltsis lõpetanud, kuid on ka neid, kes on Raasiku lipkonnas skautidena kaasa löönud selle tegevuse algusaastatest kuni tänaseni. Näiteks Katrin Bach. Ta juhendab ja õpetab uusi hundusid ja skaute, keda praegu on 20, koos oma abilise Jaanika Toomega.

Kõik, kes on maitsta saanud skaudielu, annavad selle tunde edasi oma lastele. Ja nii on see ka Raasiku lipkonnas, kus on hundusid, kelle vanemad on olnud ise skaudid.

Soodla laager on olnud Raasiku noorte oodatuid suvesündmus. Laager on tavaliselt neljapäevane. Seal saab rakendada talve jooksul omandatud, kuna laagriks vajalikud hooned tuleb looduslikest ja kaasa võetud materjalidest ise ehitada. Päevade sisse mahuvad matkad, kus tuleb lahendada erinevaid ülesandeid: ehitada lõkkeid, teha sõlmi, lugeda loomade jälgi ja tunda taimi, anda esmaabi jne. Õhtuti kogune takse lõkke ümber, et koos süüa teha ja mõnusalt aega veeta. Tavaliselt on kutsutud külla ka teisi skaute.

Läbi aastate on saanud auhinnalisi kohti erinevatel üritustel. Hundudele mõeldud Kriimsilma laagris 2003. a Aegviidus saadi teine koht. Iga-aastastel talimängudel saadi 2006. a Tartus kõieveos kolmas koht. Matkamängudel ehk Anton Õunapuu karikal 2005. a Villiveres saadi I koht. Osalejad olid Guldar Klimask, Lille Klimask, Arvin Haasma, Martin Haasma, Siim Luik, Katrin Bach. Iga-aastaselt Jüripäeva üritusel osaledes saavutati 2005. a Põlvas matkamängus kolmas koht.

MTÜ Raasiku Lipkonna iga-aastased üritused on: Jaan Lepa sünniaastapäeva tähistamine Peningil, Eesti Vabariigi aastapäeval lipuvalves olemine kas Harju-Jaani

kirikus või Raasiku rahvamajas, 14. juunil küüditamise aastapäeva tähistamine Raasiku raudteejaamas, liikmete sünnipäevade tähistamine, jõulud jne. Vaadates kõiki neid üritusi võime öelda, et skaudid, kes on kord aktiivselt meie tegevustes kaasa löönud, on kindlasti oma ellu kaasa saanud oskused ka rasketes olukordades toime tulla. Nad on õppinud kaaslastega arvestama ja neid vajadusel abistama.

Autori fotod